

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ σπᾶσιμο τῆς λύρας (ποίημα)	Μιχ. Ἀργυροπούλου
Τὸ Ἴόνιο θέατρο. - Ἰωάννης Ζαμπέλιος.	. . . . Δ. Βάλσα
Τὸ μῖσος (ἀπὸ τὰ τραγούδια τῆς ζήλεια).	Μιχ. Ἀργυροπούλου
Τὰ πουλιὰ τῆς θάλασσης (παραμῦθ).	Παν. Τζανετάτου
Στὸν Οὐγο Φῶσκολο (σονέττο).	Teodoro Briccos
» (μετάφραση).	Ἀναστ. Σκιαδαρέση
Γύφτοι (ποίημα).	Γ. Α. Κακριδῆ
Ἐρρίκου Χάνε (ἰντερμέτζο).	Ἀναστ. Σκιαδαρέση
Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Λασκαράτου.	Διον. Ζακυθηνοῦ
Γνώμη γιὰ τὸ Φῶσκολο.	. . . . Βύρωνος
Ζᾶν Μωρσᾶς. Στροφές.	Ἀναστ. Σκιαδαρέση
Λησμονημένοι στίχοι.	Δ. Φραγκόπουλου
Ἄληθεῖς ἀθάνατοι. Ὁ Βάλτερ Σκόττ.	. . . . Κ. Ράδου
Ἐπιγράμματα.	Γιάννη Τσιλιμίγκρα
Ἐπιταφιακὰ σημεῖωματα	
BIBLIOGRAPHIE IONIENNE (προσθήκαι).	Διον. Παπαγιαννοπούλου
Ἡ πατρὶς τοῦ Μιχαήλ Γλυκᾶ. - Κεφαλλήνων νῆσοι. - Ἰάκωβος Πυλαργῆς.	. . . . Διον. Ζακυθηνοῦ
Διάφορα. Ἡ ἑκατονταστηρίδα στῆ Ζάκυθο.	
Ὁ κ. Παπανδρῆος στὴν Κέρκυρα. - il mondo Classico	Μαριέττας Μινώτου
Βιβλιοκρισίαι «Ἡ ζωὴ ἐν Τάφῳ» (Μυριβήλη).	Μαριέττας Μινώτου
» «Ἡ ὄργη τοῦ δάσους» (Μ. Ροδά).	Δ. Βάλσα
Νέα βιβλία. - Περιοδικὰ. - Ἐφημερίδες. - Ἀλληλογραφία.	

ΕΤΟΣ Δ' ΑΡΙΘ. 41 - 42
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1938

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΑΧ. 5
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΣΤΕΙΟ ΑΝΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΕΣΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΚΗΝΗΡΙΟΝ ΣΤΟ ΛΕΩΤΕΡΙΟΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α1.Σ3.Υ1.Φ2.0019

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
«ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ»

*Ετησία . . . . . Δραχ. 50.—
*Εξάμηνος . . . . . » 25.—
*Ετησία ξεωτεροῦ Δολλάρια 2

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

Συνεργασία, ανταλλαγαι, συνδρομαί, ἐμβάσματα καὶ ὅτι ἄλλο σχετικὸ μὲ τὸ περιοδικὸ καὶ στέλνεται ἐπὶ διεύθυνση-
Μαριέτταν Μινώτου
Ζάκυνθον

Οἱ συνδρομητὲς τῆς «*Ἰονίου Ἀνθολογίας*» λαβαίνουσι μὲ 25 μόνον δραχ. τὸ περίφημον καὶ πολυτελὲς *Λεύκωμα τῆς Ζακύνθου* μὲ 200 μεγάλας σελίδας καὶ 100 φωτογραφίας. — Ἐπίσης μὲ 10 μόνον δραχ. τὸ *Λεύκωμα Μαυκορᾶ*. — 120 σελίδες μὲ μελανογραφίας τῆς Κερκύρας. — Καὶ ἐπὶ τὰ δύο συνεργάζονται οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν καὶ διόσημοι ξένοι συγγραφεῖς.

Ὁ ἐκδότης κ. Μαυρίδης ἀπεσύρθη τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς «*Ἰονίου Ἀνθολογίας*». — Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς ποὺ ἔστειλαν εἰς αὐτὸν τὰς συνδρομὰς τῶν νὰ μᾶς γνωστοποιήσουν τὰς διευθύνσεις τῶν γιὰ νὰ λάβουν τὰ ἐκδοθέντα φύλλα.

Ὅσοι δὲ λαβαίνουσι ταχισταὶ τὸ περιοδικὸ νὰ μᾶς τὸ γράψουν γιὰ νὰ τοὺς σταλοῦν ἀμέσως δωρεάν τὰ φύλλα ποὺ τοὺς λείπουν.

Ἡ «*Ἰόνιος Ἀνθολογία*» καὶ τὰ Λεύκωματα πωλοῦνται ἐπὶ τὴν Ἀθήνα ἐπὶ τὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «*Ἐστίας Ἰωάν.*» Κολλάρου (Σταδίου 59). ὅπου μποροῦν νὰ ἐγγράφωσιν οἱ συνδρομητὲς.

Δ Η Λ Ω Σ Η

Ἀπὸ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἡ «*Ἰόνιος Ἀνθολογία*» μεταφέρει τὴν ἔδραν τῆς ἐπὶ τὴν Ἀθήνα.

Τὴ νέα διεύθυνσίν μας καθὼς καὶ κείνη τῶν γραφείων μας θὰ κάμουμε γνωστὴ τοῖς συνδρομητῆς καὶ συνεργάταις μας, τοὺς ὁποίους μὲ εὐχαρίστησιν θέλομε νὰ βλέπομε ἐπὶ τὰ γραφεῖα μας.

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες νὰ ἐμβύσουν τὸ ταχύτερον τὰς συνδρομὰς τῶν.

ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ - ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ 41 - 42

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 4 1930

Τραγουδία τῆς ζήλειας

ΤΟ ΣΠΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΛΥΡΑΣ

Ἄπ' ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα σου ἡ χαρὰ
νυχτερινὸ σου ἀργόστησε καρτέρι.
Ὁ πόθος στὸ τραγουδι σπαραταρᾶ
καὶ τὰ δοξάρια τρέμουνε στὸ χέρι.

Ξενύχτηδες περνοῦν περαστικοὶ
Καὶ προσκυνοῦν τῆς ὠμορφιάς τὸ θρόνο.
Τὰ λόγια τους, ἀγάπης προσευχή,
καὶ ἡ μελωδίας τους ξόρκιο γιὰ τὸν πόνο.

Καὶ σύ, γλυκειὰ κοπέλλα, ἐκεῖ κρυφά,
καμαρωτὴ στῆς δόξας τὸ θρονί σου
ἀφίνεις τὴν ψυχὴ σου νὰ ρουφᾶ
τὰ μύρα τοῦ ἐρωτιάρη παραδείσου.

Καὶ μόνον ὁ φτωχὸς τραγουδιστής,
ποὺ πλαῖ σου τὸν σκλάβωσεν ἡ μοῖρα,
μὴν λύχη τὸν καῦμό του ἀφιγκρασθῆς,—
παῖξει βουβὸς τοῦ πόνου τοῦ τῆς λύρα...

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

MIX. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΙΟΝΙΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ *

Στὸν Ἀνδρῶτα οὗ Γκούρξς κκτορῶνει νὰ συλλάβει τὸν πρῶν ἀρχηγό του γιὰ νὰ τὸν κλείσει στὰ μπουδρούμια τῆς Ἀκρόπολης κι' ἀργότερὰ τὸν σκοτώνει. Στὸν Καποδίστρια ὁ πρωταγωνιστῆς, θῦμα τῶν ταραχῶν τῶν πολιτικῶν του ἀντιπάλων δολοφονεῖται. Στὸ Διάκο, ὁ μελλοῦμενος παπᾶς γίνεται ὁ ἥρωας τῆς Ἀλαμάνας, ἀιχμκλωτίζεται ἀπὸ τοὺς Τούρκους κκι θανατώνεται βραχνισμένος. Δὲ βρίσκομε κκεινο πού ὀνομάζομε δραματικὴ περιπέτεια παρὰ σὲ σπανιῶτατα μέρη κκι μονάχα ὅταν τὸ θέμα ἀπκικεῖ μιὰ τέτοια ἐξέλειξη τῆς πλοκῆς. (Καστριῶτης, Χριστίνας, Ἀναγνωστόπουλου, Κόδρος (1) Αὐτὴ ἡ ζῆρότητα κκι ἡ φειδωλότητα τῶν δραματικῶν στολιδιῶν θὰ ζῆμιῶναν τὸ ἔργον, ἀν δὲν ἔρχοταν ἀν ἀντιστάθμισμα στὸ δραματικὸ ἐνδιαπέρο ἔνα ἄλλο πολὺ δυνατὸ δραματικὸ ἐλατήριο, ἡ πατριωτικὴ ἰδέα, πού ἐμφυχῶνει τὸ θέατρο τοῦ Ζαμπέλιου κκι πού τοῦ ἐμφυσᾶ μιὰ ζῶη ἐξαιρετικὰ ἐντονη. Αὐτὸ μᾶς βοηθεῖ στὴν βαθύτερη ἐξέταξη τῆς οὐσίας τοῦ ἔργου του. (2) Τὸ κᾶθε τι ἀπορρέει ἀπὸ τὸ εὐγενικὸ αὐτὸ αἶσθημα. Τὰ μεγάλα ψυχικὰ συναισθήματα πού ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο τοῦ δραματικοῦ χτήριου, ἡ ἀπελπισία, ἡ ὀργή, ὁ ἐνθουσιασμός, τὸ θάρρος, ἡ αὐταπάρνηση, ὁ πόνος, ἡ θυσία, ὁ φόβος, ἡ ἐλπίδα, τὸ μῖσος, ἡ ἀγάπη κκι ὁ οἶχτος, πηγάζουν ἐμμεσα ἢ ἀμεσα ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸ τῶν ἡρώων πού βάζει στὴ σκηνή. Ὁ Ζαμπέλιος ζέρει νὰ ζωντανεύει τοὺς ἡρώες του, δίνοντάς τους τὸν ἐνθουσιασμὸ του, τὴν πεποιθήσει του. Ὁ Διάκος του, ὁ Ἀνδρῶτας του, ὁ Μπότσαρης, ὁ Καποδίστριας, ὁ Καρχισκάκη, μορφῆς σύγχρονες τοῦ ποιητῆ, δὲν εἶναι τόσον ἡ πιστὴ ἀναπαράσταξη τῶν πατριωτῶν, τῶν ὀποιῶν ἡ ἱστορία μᾶς μετᾶδωσε τὰ χρακχτηριστικὰ, τὰ ἔργα, κκι τὰ κκτορθῶματα, παρ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Ζαμπέλιος πού προσπαθεῖ ἀν ἡθοποιὸς νὰ μᾶς παρουσι-

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος τοῦ Ἰανουαρίου.

(1) Τὸ τελευταῖο τοῦτο ἔργο ἔχει παράδοξη ἀρχιτεκτονική. Οἱ προδότες, οἱ μυστικῆς ἀποστολῆς, οἱ ἐρωτικῆς ἀντιζηλίας, ὅλος ὁ ρομαντικὸς γεκλαγὲς πέρουν μιὰ δεσπύζουσα θέση.

(2) Σημειῶνομε μιὰ μελέτη γιὰ τὸ Ζαμπέλιο πού δημοσιεύθηκε στὴν Πανδῶρα (τομ. 8ος σελ. 367). Ἀποσπάσματα ἀναφέρονται στὴ βιογραφία τοῦ Ἀθανασίου, πού προηγεῖται τῶν ἀπάντων του, τῆς ἐκδοσης πού ἀναφέρομε.

ἀσει τὸν κκθένα.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει ν' ἀναπτυχθοῦν οἱ χρακχτῆρες ἐξ ἴσου κκλὰ γιὰ τὰ δευτερεύοντα πρόσωπα ὅσο κκι γιὰ τὸν πρωταγωνιστῆ. Δὲν πρεπεί νὰ νομίσουμε πῶς σὲ μιὰ τραγωδία τοῦ Ζαμπέλιου τὸ πᾶν θυσιάζεται γιὰ τὸ κύριο πρόσωπο. Κᾶθε ἄλλο. Ὁ κᾶθε ρόλος μ' ὄλο πού συμβᾶλλη στὸ νὰ ζῶηρεῦσει τὰ χρακχτηριστικὰ τοῦ κύριου πρόσωπου, κκρατεῖ τὸν ἰδιαίτερο χρακχτῆρα του, πού ἐξελίσσεται στὴν περῶρισμένη του τροχιά. Ὑπάρχει σοφὴ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν δευτερευόντων προσώπων κκι τοῦ ἡρώου τοῦ ἔργου, κκι αὐτὸ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀξία τῆς δραματικῆς τεχνοτροπίας τοῦ Ζαμπέλιου (3) Ἔτσι μπορεῖ νὰ σχηματίση κκνεῖς μιὰ ἀρκετὰ σαφὴ ἀντίληψη τοῦ δραματικοῦ του συστήματος. Μιλᾶει παντοῦ ἔνα μόνο πρόσωπο, ὁ ἰδεῶδης κκι ὀλοκκληρωμένος πατριῶτης, πού εἶναι αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητῆ, κκι πού μᾶς παρουσιάζεται στὰ χρακχτηριστικὰ τοῦ Κᾶδρου, τοῦ Τιμολέοντα, τοῦ Καποδίστρια ἢ τοῦ Διάκου, δηλαδὴ τοῦ Βασιλιᾶ, τοῦ ἐπαναστάτη, τοῦ ὑπουργοῦ ἢ τοῦ πολεμιστῆ. Τὸ κεντρικὸ αὐτὸ πρόσωπο εἶναι μιὰ αἰσθητικὴ «ἀφαίρεση» χρακχτηριζόμενο μονάχο του, χῶρια. Δὲν συγκριτοποιεῖται παρὰ μετὰ τὴ βοήθεια τῶν ἄλλων προσώπων πού περνοδίνουν μᾶς του, ἐρχόντας σὲ συμφωνία ἢ σ' ἀνοιχτὴ πάλη μετὰ τοὺς πόθους τοῦ κεντρικοῦ ἡρώου.

Ἔτσι ὁ Παλαιολόγος κκι ὁ Μπότσαρης ἐμφυχῶνεται ἀπὸ τὴν ἴδια θέρη. Μποροῦν, ἀπάνω κᾶτω, ν' ἀνταλλάξουν τοὺς ρόλους τους. Ἐκφράζεται πάντα ἀπὸ τὴ σκηνῆ ὁ ἰδεατὸς πατριωτισμὸς παλεύοντας, ἐνάντια σὲ κκθορισμένες ἀντιζῶες συγκυρίες.

Μὰ ὅταν ὁ σύμβουλος Θεόφιλος ἢ ὁ στρατηγὸς Κων. Βότσαρης συνομιλοῦν ἡ τραγωδία μπαίνει ἀμέσως μεθαυμαστὴν ἀκριβολογία στὸ ἱστορικὸ πλαίσιο πούχει ἐκλέξει ὁ συγγραφέας. Ἡ τελευταία αὐτὴ ἀποψη μᾶς ἐπιτρέπεί, πρὶν ἐξετάσουμε πῶς λεπτομερικὰ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ, νὰ τὸ δεῦμε σὲ μιὰν ὄλω ἰδιαίτερη μορφή. Δίπλα στὸν τραγικὸ Ζαμπέλιο σχεδιαγραφεῖται ὁ Ζαμπέλιος ἱστορικὸς μετὰ τὴν σαφεῖς κκι βαθεῖες ἀπόψεις του. Πολλὰ ἀποσπάσματα τοῦ ἔργου του δεῖχνουν ὄχι μονάχα μιὰ βαθεῖα γνώση τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας τῶν ἀρχῶν τοῦ 19 αἰῶνα, ἀλλ' ἀκόμη μιὰν ἀξιοσημείωτη διορατικὴ κριτικὴ πνεύματος. Συχνὰ λίγες λέξεις ἀρκοῦν ὅλα τὰ ζῶηγραφίσουν ἔνα πρόσωπο ἢ γιὰ νὰ συνοψίσουν

ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΕ ΖΩΗΓΡΑΦΙΣΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

(3) Πῶς τοῦτο ἀποτελεσμα δυσκολοκατῶρωτο φαίνεται ἀπὸ τῆς ἀπολογίας πού πρόσθεσε ὁ συγγραφέας στὸ τέλος κᾶθε του τραγωδίας.

μιὰ περιπέτεια, καὶ μερικοὶ στίχοι ἢ μιὰ περικοπὴ καθορίζουν μὲ καταπληκτικὴ ἀκρίβεια τὶς διαφορὰς φάσεις τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν πολιτικῶν κυμάνσεων κατὰ τὴν ἐπανάσταση.

Νὰ μὲ δυὸ στίχους ἢ εἰκόνα τοῦ Μπότσαρη:

«Ἴδες νὰ μὲ ζητῶσι ποτὲ οἱ Τούρκοι;

Ἐγὼ νὰ τοὺς ζητήσω ἔτρεξα πάντα» (4)

Ἔτσι μιλεῖ ὁ πολεμιστὴς στὴ φοβισμένη γυναῖκα του, ὅμως σοφίστηκε νὰ μπεῖ στὴ σκηνὴ τοῦ Πασᾶ διασχίζοντας τὸ ἐχθρικὸ στρατόπεδο. Ἡ πολιτικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδας, ποὺ ἦταν ἔρμαιοι στὶς ξένες ἐπιδράσεις, συνοψίζεται ἀκόλουθα:

Καὶ οὕτω προσκαλοῦσι, νὰ ἐπεμβῶσι,
εἰς τῆς Ἑλλάδος τὰ σπλάγχνα, ὡς τὰς σφῆκας (5)

οἱ καλοθεληταὶ μας εὐσπλαγχοὶ Φράγγοι.

Ὅθεν ἀκούεις, καὶ πότε ὑπερέχει
τὸ Ἄγγλου κόμμα' πότε νικᾷ τὸ Γάλλου'
καὶ ἄλλοτε τὸ Ρώσσου' κόμμα οἰκεῖον,
Ἑλληνικὸν, τὸ μόνον πρέπον, διόλου. (6)

Τέλος ἡ ἀνάγνωση τῆς περικοπῆς τοῦ Καποδίστρια (πράξη III σκ. γ') εἶναι οὐσιωδέστερη ἀπὸ πολλὰ κεφάλαια συγχρόνων ιστορικῶν. Ἄλλ' ὁ ιστορικὸς Ζαμπέλιος δὲν παραγκωνίζει τὸ Ζαμπέλιο ποιητὴ. Οἱ σκηνὲς πραγματικῶν μεγάλων, οἱ ὠραῖες ποιητικὲς εἰκόνες, τὰ γνωμικὰ καὶ οἱ εὐγενικὲς ἀκρίβειες ἀφθονοῦν στὰ ἔργα του. Εἶναι τόσο συχνὲς οἱ μεγαλειώδεις σκηνὲς, ποὺ φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως στὰ μάτια τοῦ πιὸ ἐπιπόλαιου ἀναγνώστη καὶ σὲ κείνους ποὺ θέλησαν νὰ κρίνουν τὸ ἔργο τοῦ Ζαμπέλιου, χωρὶς νὰ λάβουν τὸν κόπο νὰ τὸ διαβάσουν καθὼς τόσο συχνὰ συμβαίνει. Ἡ δύναμη, τὸ μεγαλεῖο, ἢ ὑπέροχη ἔξαρση εἶναι συχνότατα κοινὲς ἀκόμα καὶ στὶς πιὸ ἀδύνατες τραγωδίαι τοῦ ποιητῆ. Πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε πῶς τὰ στοιχεῖα αὐτὰ προέρχονται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν δραματικὴν σύλληψιν τοῦ τραγικοῦ, ὅπως προσπαθήσουμε νὰ τὴν προσδιορίσουμε πιὸ πάνω. Γιὰ ἕναν δραματικὸ συγγραφέα ποὺ μεταχειρίζεται μόνον δραματικὸν τὸ ἐλατήριον τὸν πατριωτισμὸν, τὸν πειὸ ἔντονον, τὸν πειὸ ἐξημμένον, αὐτὸν ποὺ σπρώχνει ἀμετάκλητα τὸ ἄτομον εἰς τὴν αὐτοθυσίαν, δὲν

(4) Μάρκος Βότσαρης πρ. Β' σκ. β'.

(5) Τὴ δυνατὴ ἔκφραση!

(6) Ἀνδροῦσσος, Πρ. Α' σκ. β'.

ὑπῆρχον παρὰ δυὸ πιθανὰς λύσεις: ἢ ἡ ψυχρὴ ρητορική, ὁ στόμφος καὶ ἡ ἔμφραση ἢ, ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, ἡ δύναμη, τὸ μεγαλεῖο. Ὁ Ζαμπέλιος δὲν προσέκρουσε στὸ σκόπελο ὅπως πολλοὶ ἄλλοι. Ἄντι νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ ἀτέλειωτες φλυαρίες καὶ σὲ εὐκόλες κοινοτοπίαι, τόσο βροντερῶς ὅσο καὶ κρύφιος ἀπὸ ἔννοια, κατῶρθωσεν, ἀντίθετα, ν' ἀποφύγει κάθε περιττὸ στολίδι στὸ ἔργο του, ποὺ καλοταχτοποιημένο, συγκεντρωμένο, ὀλοκληρωμένο, ἔχει τὸ προτέρημα τῆς συντομίας. (7)

Ἄν κρίνει κανεὶς ἀπὸ μερικὰ παραδείγματα ὁ Ζαμπέλιος ἔχει κάποτε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευση νὰ ζωγραφίσει ἕνα χαρακτήρα, ἢ μιὰ δραματικὴν κατάστασιν μὲ χαρακτηριστικὰ σαφῆ, σύντομα, κοφτὰ καὶ δυνατὰ, ἀντάξια τοῦ ἀρχαίου θεάτρου.

Στὸν Τιμόλεοντα (πρ. Ε' σκ. α') ὁ Αἰσχύλος, γαμβρὸς τοῦ τύραννου Τιμοφάνη καὶ ἀδελφὸς τοῦ Τιμολέοντα, παραδομένος στὸ ἔλεος τοῦ ἐχθροῦ του, ἐκφράζεται ἔτσι:

«Καὶ τώρα ἀκόμη μᾶς ἔφερες δεσμίους'
'Αποθαμμένους ὅμως ὄχι ἀκόμη'
Κι' εἰάν αἱ χεῖρες, σφιγχθῶσι μὲ ἀλύσεις,
μένει τὸ θάρος νὰ τὸν τρομάξῃ ἔτι!»

Στὸ Γεώργιο Καστριώτη, ἢ Ἑλένη, ἀδελφὴ τοῦ ἥρωα, ἀποκαλύπτει περήφανα τοὺς σκοποὺς τοῦ Πασᾶ Σολιμάν τῆς Κρόϊας (Πρ. Β' σκ. β'):

Σολ: «Νὰ φονευθῆς; σοὶ λείπει ὅμως τὸ ξίφος
'Ἑλένη: «Μοὶ ἀπομένει, θεώρησον, τὸ θάρος»».

Καὶ πιὸ κάτω (πράξη, Ε' σκ. β.) ὁ παλληναρὸς Καστριώτης, αὐτὸς ὁ Θιδ τῶν Ἀλβανῶν, λέει:

«..... Ἴδον τοὺς Τούρκους'
Πῶς μάχονται καὶ πόσοι εἶναι γινώσκω'
Οἱ δειλοὶ ὅμως μετροῦσι τοὺς ἐχθρούς των.
'Ἐγὼ δ' ἐξότου ἐζώσθην τὸ σπαθίον,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ ΓΙΑ Τὴν ἀνάγνωση καὶ μελέτην κριτικῶν παραβολῶν ἀπολαμβάνετε νὰ σημειώσουμε πῶς συχνὰ μιὰ ὀλοκληρὴ τραγωδία τοῦ Ζαμπέλιου δὲν εἶχε περισσότερους στίχους ἀπὸ μιὰ μόνον πράξιν τοῦ Ραγκαβῆ.

κ' ἐμβῆκα ἔξω νὰ πολεμῶ, δὲν βλέπω,
οὐδὲ μετράω, πάρεξ πόσους ἀνδρείους,
ἐχθροὺς φονεύω . . . . . »

Τὶ δύναμη ! Μὲ ποιά τέχνη ὁ Ζαμπέλιος καταφέρει νὰ ἐξευγενίσει, μὲ τὴν τορνευτὴ του ἔκφραση, μιὰν κοινότοπη ἰδέα ἀντάξια κανενὸς γελοίου ἀξιοματάκου, κανενὸς Ματσατέτε τοῦ Κρητικοῦ θεάτρου, ποὺ σαλιώθηκε στὰ στόματα τῶν παλληκαριῶν τῆς Φακῆς !

(Μετάφραση ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ Μαρ. Μινώτου)

Α. ΒΑΛΙΣΑΣ

Τραγούδια τῆς ζήλειας

ΤΟ ΜΙΣΟΣ

Κι' ὅμως ἄς πάη στ' ἀνάθεμα ἢ στραβὴ
ἢ ἀγάπη, ποὺ τὴ ζήλεια ἔχει ὀδηγήτρα,
κι' ἀπ' ἄκαρδη διαβάτρα κι' ἀκριβὴ
ζητάει τῆς δυστυχίας τῆς τὰ λύτρα !

Ἄλλοι καὶ σιὴν καρδιὰ τὴν πειὸ μωρὴ,
ποὺ τῆς ἀγάπης γίνεται ἢ γενήτρα,
καὶ σπέρνει μαύρη γέννα καὶ σκληρὴ
γιὰ νὰ γεγῆ τῆς μάνας καταλύτρα !

Ξερίζος τα καὶ ρίχτα στὸ χαμό,
Ἄνθρωπε, μ' ἓνα ἀφρόντιστο δρεπάνι.
Δὲν ἔχουν τὰ πικράνθια τελειωμό . . .

Ξερίζος τα' κι' ἀψά, παληκαρίσος,
μέσ στὸ ὀργωμένο βάθος, γιὰ βοτάνι,
φύτεψε ἐκεῖ καὶ πότιζε τὸ Μίσος . . .

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΜΤΩΙ

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Μιά φορὰ κι' ἓνα καιρὸ, μέσα σὲ κεῖνο τὸ Παλάτι,
πέρα κεῖ, γεννήθηκε, τῆς μικρῆς μας χώρας ἢ Βασιλοπού-
λα. Ἄλλὰ τί Βασιλοπούλα ! Ἥλιος, σωστὸ Μαγιατικὸ λου-
λοῦδι !

Ὁ γέροντας ψαρῶς, ποὺ ξαπλωμένος ξεκουράζονταν
στὴν πλώρη τῆς βάρκας του ἀνασηκώθηκεν ἄργα καὶ τέν-
τωσε βουβὸς τὸ μαῦρο χέρι του πρὸς τὸ ἀκροτῆρι μὲ τοὺς
γχεμοὺς στὴ μελανιασμένη θάλασσα, ποὺ τὴν ὥρα κείνη
κρύβονταν μεσ' τὴν ἀπαλὴ αὐγινὴν ὀμίχλη.

Στὴ κορφὴ τῶν βράχων, ἀνάμεσα σὲ σκοῦρο πράσινο,
ξεχώρισα ἓνα μουντὸ κι' ἐπιβλητικὸ ἐρείπιο.

—Εἶναι τώρα τὸ παλάτι αὐτό, ἔρημο καὶ θλιβερό.
Στὶς μουχλιασμένες αἰθουσές του κατοικοῦνε τ' ἄγρια στοι-
χειά. Κουκουβάγιες κι' ἐρπετὰ σιγαμερὰ στένουνε χορὸ, κά-
θε ποὺ ἢ Νύχτα ἀπλώσει τίς σκοτεινὲς φτεροῦγες τῆς.
Ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια, κεῖ μέσα ἢ χαρὰ ἔλαμπε, κι' ἄστρα-
φτε τὸ πλοῦτες καὶ ἢ ἀρχοντιά. Κεῖ μέσα μιὰ εὐτυχισμέ-
νη ὥρα, ἦρθε στὸν κόσμον ἢ βασιλοπούλα μας, βασίλισσα
τῆς ὀμορφιάς, σωστὴ θεὰ τῆς καλωσύνης.

Τώρα ὅμως, ὅλα ὀρημάδια γίνηκαν, τώρα φόβος καὶ
τρόμος γεμίζει τὴν ἔρμα τριγύρω.

Τότε, μεγαλύτερη χαρὰ, πειὸ ὀλόψυχη κι' ἀγνή, δὲν
σκορπίστηκε στὴ χώρα μας, ὅσο τὴ μέρα ποὺ στὸν κόσμον
ἦρθεν ἢ βασιλοπούλα. Κι' ὅλοι μας, μιὰν ἄπειρη ἀγάπη
καὶ σκορπὴ κλείσαμε μεσ' τὴ καρδιά μας. Ὅλοι σᾶ παιδί
μας τὴ λατρεύαμε. Ἦτανε βασιλοπούλα τῆς βασίλισσας καὶ
βασίλισσα δικιά μας, ὄλου τοῦ κόσμου.

Τὰ χρόνια τῆς κυλούσανε σᾶν τὰ κρουστάλινα νερὰ καὶ
τράνεψε μὲ παιγνίδια στὴ γαλάζια θάλασσα σᾶν ψαροπού-
λα καὶ στὸ πράσινο τὸ δάσος σᾶν πουλάκι. Ἄνθιζε σᾶν
δημοσιὰ κυκλάμινα ποιοῦς ἴσκους κι' εὐώδιαζε σᾶν ἀπριλιάτικο
μούστριανταφυλλάκι.

Μεγάλωσε κι' ἢ ὀμορφιά στὸ πρόσωπό τῆς ἔλαμπε καὶ
στὸ κορμί τῆς σμίλψε γραμμὲς ποὺ κι' ἢ Ἀφροδίτη, ἄν

ζούσε, θὰ τις ζήλεβε. Καὶ τότε πειὰ μεγαλωμένη, ἡ καρδιά της δὲν στάθηκεν ἄνανθο λουλουδι, κι' ἀγάπησε, ὅσο μὲ τὴ τρυφερὴ ψυχὴ της καὶ δόθηκε μ' ἀγνή κι' ἄδολη ἀγάπη σ' ἓνα ψαρρᾶ, ὠραῖον, λιοκαμένο νεανία, μὲ γυμνὰ τὰ μπράτσα καὶ τὸ πλατὺ καὶ ὄμμαλατο στῆθος, στὸν ψαρρᾶ ποὺ τῆς τραγούδαγε τὴν ἀγάπη καὶ ὑποταγὴ του, ὅταν τὰ δίχτια του ἄπλωνε γιὰ νὰ ψαρέψει, τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, κι' ὅταν τὰ μάζεβε τὸ βράδυ, μὲ τὸ χρυσὸ φεγγάρι, ποὺ φώτιζε γλυκὰ.

Κι' ἡ ἀγάπη τοῦ ψαρρᾶ δὲν ἦτανε παρὰ σὰν τὴν ἀγάπη ποῦχε γιὰ τὴ θάλασσα, σὰν τὴ λαχτάρα ποῦχε γιὰ τὴ μάinna του.

Ἐνα δειλινὸ ποῦ ἔπεφτε ἀργό, κι' ὠχρό, ἡ Βασιλοπούλα, τὸν κάλεσε στὴν ἀμμουδιά της καὶ τοῦπε σιγαλά.

— Ἡ νύχτα αὐτὴ ποὺ φτάνει ἀπόψε, κάτι ἀπὸ μέσα μου τὸ λείει, θάνατι ἀτέλειωτη κι' ἀγριωπὴ. Θ' ἀπλώσει σὲ λίγο τίς φτεροῦγες της βαρειὲς ἀπὸ θλίψη καὶ σκοτάδι δολερὸ θὰ σκορπιστεῖ τριγύρω. Καὶ τοὺς ἄλλους καὶ μὲς τοὺς δυὸ θὰ μᾶς σκεπάσει. Τ' ἀκοῦς, θὰ μᾶς σκεπάσει καὶ τοὺς δυὸ. Κἀτι ἀπὸ μέσα μου τὸ μαρτυραεῖ...

Ἀναστέναξε κι' εἶπε ἀκόμα μὲ φωνή, ποῦμοιαζε σὰν ἐρωτιάτικο τραγοῦδι τοῦ ζέφυρου στὸ κρῖνο.

Ἄλλοι σὲ κείνον ποὺ δὲν ἔχει συντροφιά τὴ νύχτα νὰ διαβεῖ τὴν τρομερὴ κι' ἀπατηλὴ, ἄλλοι σὲ κείνον ποὺ δὲν ἔχει ἀγκαλιὰ νὰ τὸν ζεστάνει, νὰ τὸν σώσει ἀπὸ τίς λάμνες καὶ τ' ἄγρια θεριὰ ποὺ βασιλεύουν στὸ σκοτάδι...

Ἄλλοι σὲ κείνον ποὺ δὲν θάχει τὸ φῶς μεσ' τὴ ψυχὴ του νὰ τοῦ λάμπει καὶ νὰ τὸν θερμαίνει... Νὰ κύταξε, σὲ λίγο, τὸ φῶς θὲ νὰ σβυστεῖ...

Ὁ ψαρρᾶς, ταπεινὸς καὶ ξαφνισμένος, οὔτε τὰ μάτια του δὲν τόλμησε νὰ ὑψώσει. Ἄκουσε τὰ θερμὰ καὶ παρᾶξενα τῆς βασιλοπούλας λόγια. σὰν μακρονὴ βοὴ ποὺ στέρνει τὸ πέλαγο ἀπὸ τὰ βάθη, σὰν τραγοῦδι ποὺ ἀχολογᾶ στίς ρεμματιές. Μὴ τολμῶντας νὰ κυτᾶξει τὴ βασίλισσά του, ἐννοιωθε νὰ τὸν καλοῦν στὴ μανιασμένη θάλασσα γιὰ λυτρωτὴ...

Ἄλλοι σὲ κείνον ποὺ δὲν ἔχει ἀγκαλιὰ νὰ τὸν θερμάνει, ἄλλοι σὲ κείνον ποὺ ἡ νύχτα σκοτεινὴ κι' ἀπατη-

λὴ τὸν βρίσκει μοναχό!!..

— Γλυκειὰ βασίλισσά μου, λείει τώρα κείνος, ἀγαπημένη πειδὸ πολὺ κι' ἀπὸ τὴ μάinna ποὺ μὲ γέννησε κι' ἀπὸ τὴ θάλασσα ποὺ μ' ἀνέθρεψε καὶ τὰ μυστικὰ τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου μ' ἔμαθε, ἔλα μαζί μου, ἔλα νὰ πάμε ἐκεῖ ποὺ ἡ νύχτα δὲν θὰ φτάνει ποτὲ καὶ τὸ γλυκὸ τοῦ ἡλίου φῶς θὰ λάμπει καὶ θὰ μᾶς φωτίζει θερμὸ καὶ ζωογόνο, ἀδιάκοπα, παντοτεινά. Ἐλα, γίνομαι ἐγὼ ὁ σκλάβος, ποὺ τὴ Νύχτα κοντὰ σου δὲν θ' ἀφήνει νὰ ζυγώσει. ι.

Καὶ τὴν ἄρπαξε, χωρὶς ἄλλη κουβέντα στ' ἀντρεωμένα μπράτσα του καὶ τὴν ἀπόθεσε ἀπαλὰ στὸ ψαράδικο καίκι του. Γελαστὸς ἄπλωσε τὰ πανιὰ κι' ἄρπαξε σβέλτα τὸ τιμόνι κι' ἔβαλε πλώρη στὸ κόκκινο σημάδι ποὺ φώτιζε τὴ Δύση ἀκόμα.

— Ἐκεῖ θὰ φτάσουμε, καὶ κοντὰ τοῦ τρέχοντος δὲν θὰ μᾶς σκεπάσει ἡ νύχτα ποτὲ Γλυκειὰ βασίλισσά μου. Καὶ τὴν ἔσφιξε πνιχτὰ μεσ' τὴν ἀγκαλιὰ του με τ' ἀντρεωμένα μπράτσα του...

... Μὰ χάθηκαν γιὰ πάντα πειὰ... Οἱ βασιλιάδες μας ἀπ' τὸν καημὸ τους λειώσανε σὰν τὰ κεριά, τὸ παλάτι καὶ τὸ βίος τους ῥήμαξε καὶ ἡ χῶρα στὸ πένθος καὶ στὴ συμφορὰ τους ἔκλαψε. Καὶ σὲ λίγο κι' ὅλη καταστράφηκε καὶ μ' αὐτὴ κι' ἐμεῖς τῆς ζωῆς οἱ σκλάβοι. Καὶ κάπου κάπου τώρα ἀκόμα κλαῖμε κι' ἀπὸ χαρὰ γιὰ τὴ χαρὰ τῶν δυὸ ποὺ χάθηκαν...

Κατέβασε τὰ μάτια ὑγρὰ καὶ πείρε γρήγορα τὸ παραγάδι κι' ἄρχισε νευρικὰ νὰ ξεμπερδεύει.

— Καὶ τοὺς περιμένετε ἀκόμα νὰ γυρίσουν;

— Ναί, πάντα τοὺς περιμένουμε νὰρθοῦνε. Ἐμεῖς οἱ ψαράδες ξέχωρα πάντα μεσ' τὴν ἐρημιὰ, ὅταν μπουνατσᾶροι ἢ θάλασσα, ἢ μεσ' τὴ κοσμοχαλασιὰ τῆς ἄγριας φουρτούνας, ἀκοῦμε τὸ τραγοῦδι τους χαρούμενο κι' εὐτυχισμένο, σὰ νὰ μᾶς καλαίει στὸ φῶς καὶ στὴ χαρὰ... Καὶ τὰ σπυλιὰ τῆς θάλασσας, πῶχουν τὴ ψυχὴ τους μᾶς τραγουδᾶνε κι' ἰσορῶνε τὴ χαρὰ τους.

SOPRA UGO FOSCOLO A LONDRA

Che valse, Ugo, in Albione il tuo ristare;
Pellegrino infelice, una tremenda
Sorte t' incolse e invan l' ultima a l' are
Face d' amor chiedesti, ché l' orrenda

Ora piombò: di Calliroe le amare
Ripulse tí scoterono a la benda
Dagli occhi sí strappò. Ahimé le care
Imagini del cor non v' é chi intenda

Fra color cui non fiede uman sospiro
E che d' Aroldo errar féan l' alma schiva.
Che sé deluso a l' arte fatta ignava

Egro tornò il tuo cor nel suo deliro,
Le due patrie da lunge ricercava
Invan, chè la speme ultima moriva!

11) 12) 29

Teodoro Briccos

ΣΤΟΝ ΟΥΓΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

Τι ὠφέλησε, Οὔγο, ἂν στοῦ Ἄγγλου ἐπῆες τὴ χώρα;
Φτωχὲ ταξιδευτὴ, μοῖρα σκληρὴ
σ' ἤθερε καὶ μάταια ἐζήταες μὰ στερνὴ
λαμπάδα ἀγάπης στὸ βωμό. Ἡ μαῦρη ὥρα

Χτυπαίει βαρειά: πὰ ἡ ἄρνηση ἢ πικρὴ
τῆς Καλλιρρόης σ' ἐτράνταξε καὶ τώρα
λυθῆκανε τὰ μάτια σου. — ὦ! ἀπροφώρα,
γλυκὰ ὄνειρα νὰ νειώση δὲν μπορεῖ

ὁ ἄπνοος κόσμος ποῦ συννεφιασμένη
τοῦ Ἀρόλδου τὴν ψυχὴ ἔδιωξε. — Ἡ καρδιά σου
σὲ ἀχρηστη τέχνη ἂν γύρναε γελασμένη

καὶ ἄρρωστη, ἐσὸν στὸ παραλήρημά σου
μάταια τὶς δύο σου ἐγύρευες πατρίδες
μακρῶν, ἀφοῦ οἱ στερνὲς οὐράνε ἐλπίδες!

Μετάφρ. Ἄνασ. Σκιαδαρέσης

ΓΥΦΤΟΙ

Λούζονται μεσ' στὸν ἥλιο τοῦ χειμῶνα
Τὰ τσαντήρια, ἀπὰ στὸ πράσινο χορτάρι
— Ἐγνοια, ποιὸ δυνατό σπλαχνικό χέρι
Σᾶχει σηκώσει ἀπὸ δῶ, καὶ σᾶχει πάρει;

Βουτηγμένοι στὴ βροῦμα, κουρελῆδες,
Οἱ γύφτοι ἀτάραχοι στὴ ξαπλωσιά τους.
Γυμνὰ στὸν ἥλιο μαῦρα, μεστὰ στήθια:
Οἱ γύφτισες βυζαίνουν τὰ παιδιά τους.

Κι' οἱ γυφτοπούλες λιγερές, — ματιὲς ποδ σφάζουν —
χορεύουν, καὶ τὸ ντέφι ὄλο χτυπᾶνε.
— Ἄν εἶναι μὲ κανέναν ἐδωκάτω
Ἡ μοῖρα καλὴ, μαζί σας, γύφτοι θάνα!

Γεωρ. Α. Κακριδῆς

Ἑρρίκου Χάινε

Ἰντερμέτζο

11

Δὲ μ' ἀγαπᾶς, δὲ μ' ἀγαπᾶς
θαρρεῖς πὼς μὲ πικραίνει τάχα;
Μὲ φτάνει, κ' εἶμαι βασιλιάς,
ἂν ἰδῶ τὰ μάτια σου μονάχα.

Πὼς μὲ μισεῖς πάρα πολὺ
μοῦ λείει τὸ ρόδινο σου στόμα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ροδόχειλα, μ' ἔνα φιλι
ἐγὼ παρηγοριέμαι ἀκόμα.

Μετάφρ. Ἄναστ. Σκιαδαρέσης

ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ(*)

Ἀπὸ τώρα κ' ἔμπρὸς ἔχουμε νὰ παρακολουθήσουμε τὸν εἰρηνικὸ ἄνθρωπο, τὸν ποιητὴ καὶ τὸν ἠθικολόγο φιλόσοφο. Εἶναι ἡ ἐποχὴ, ποὺ τὰ μαλλιά ἀρχινοῦν ν' ἀσπρίζουν· ὁ ἔρχομὸς τῶν γηρατειῶν ἐμετρίασε σημαντικὰ τὴν πολεμικὴ ὁρμὴ τοῦ ἀγωνιστῆ Λασκαράτου. Χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὶς ιδέες του, καὶ ἔχοντις αὐτὲς γιὰ βάση ἀρχισε νὰ δουλεύῃ σιγά-σιγά τοὺς «Χαραχτῆρες» του. Συγχρόνως καταγινόταν μὲ τὰ ποιήματά του καὶ στὰ 1872 ἐξέδωσε τὰ «Στιχοῦργήματα».

Κυριώτερα ἀπὸ τὰ περιεχόμενα τῆς ποιητικῆς αὐτῆς συλλογῆς εἶναι τὸ «Ληξούρι», ἢ «Βάρκα-Κανονιέρα» — γι' αὐτὰ τὰ δυὸ μιλήσαμε παραπάνω — «ἡ γέννησή μου» «γιατὶ τὰ τάλλαρα τὰ λένε τάλλαρα», ὁ «Πνίχτης», ὁ «Καυγᾶς μεταξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως», «Τὰ διάφορα σονέττα» κ. ἄ.

Ὁ «Πνίχτης» εἶναι μιὰ σοβαρώτερη προσπάθεια κ' ἀξίζει νὰ γίνῃ γι' αὐτὸν ξεχωριστὰ λόγος. Στὸ ποίημα αὐτὸ ὁ Λασκαράτος προσπάθησε νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν τύπο τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Πολὺ δύσκολο τὸ θέμα· μόνο τοῦ Εὐρικήδη, τοῦ Λάντη ἢ τοῦ Δοστογιέφσκη ἡ τέχνη θὰ μπορούσε νὰ παρουσιάσῃ ἕνα δημιούργημα ἄρτιο. Μ' ὅλ' αὐτὰ ὁ ποιητὴς μας πέτυχε ἀρκετὰ καὶ μόνο τὸ ἄκαιρο ἀνακάτεμα τοῦ σοβαροῦ μὲ τὸ ἄστειο ταράζει συχνὰ τὴν ὁμοιομορφία καὶ τὴ σοβαρότητα τοῦ ποιήματος. Πολὺ λεπτὰ συνδυάζεται ἡ μετάπτωση τῆς ψυχῆς τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀπὸ τὸ ἕνα συναίσθημα στὸ ἄλλο. Ἡ ζωγραφιὰ τοῦ τύπου εἶναι πολὺ ζωηρὴ καὶ σὲ πολλὰ σημεῖα ὑποβλητικὴ τόσο, ποὺ αἰσθάνεται κανεὶς ἀνατριχίλα. Ὁ ἁμαρτωλὸς φιλάργυρος κλεισμένος μέσα στὸ σπῖτι του· νύχτα, ἡσυχία τριγύρω· μὰ ἡ φαντασία τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνήσυχη· ὁ φό-

(*) Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῖχος Αὐγούστου

βος, ὁ πιστὸς ἀκόλουθος τῆς ἁμαρτίας, φωλιάζει μέσα στὴν ψυχὴ του:

Τὴ νύχτα μοναχὸς μὲς στὸ ἔρημὸ του
ἀκούει βόγγους κ' ἔχιμπους καὶ γέλοια,
ποὺ ἀντηχοῦνε βαθιὰ στὸ ψυχικὸ του
καὶ τὸ σπῖτι σειέται ἀπ' τὰ θεμέλια·
καὶ τὸ σῦλο του π' ἄσειτος κοιτάζει,
τονὲ βλέπει συχνά ν' ἀνατριχιάζει.
Τότες ἀκούει σιὰ κούκκαλα νὰ τρέχῃ,
ὁ βδελυρὸς φιλάργυρος τὸν πάγο
κ' ἰδρωτὰς κρῦος τὸ πρόσωπό του βρέχει.
Τότες διάπλατο μνήμα σαρχοφάγο
τοῦ βάνει ὁ λογαμὸς του στὸ κεφάλι,
καὶ παίρνει τὴν καρδιά του ἐρμιά καὶ ζάλη.

Μὰ, ἐνῶ ἡ ψυχὴ παλεύει μέσα στὶς ὑπόνοιες αὐτὲς, ἔχοντας μπροστά της τὸ φόβο τοῦ θανάτου, ξαφνικὰ ἕνα φῶς προβαίνει· εἶναι τὸ φῶς τῆς μετάνοιας. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ ἀνησυχία κ' ὁ φόβος ὑποχωροῦν μπροστὰ στὴ γαλήνη καὶ στὴν πίστη, ποὺ γεννᾷ ἡ μετάνοια. Καὶ τότε:

Μένει τ' ἀνθρώπου ξάστερος ὁ ναῦς
κ' ἀκούει γλυκεῖα εὐτυχία μὲς στὴν καρδιά του·
κ' ἐλευθερὴ ἡ ψυχὴ του ἀπὸ καπνοῦς,
ζῆ γιὰ λίγο τὴ χάρη τοῦ ὑπεριάτου.
Ἀκούει χαρὰ ἀσυνήθειστη κ' ἀδωότη
ποὺ τονὲ πλησιάζει στὴ Θεότη.

Ἐχει, καθὼς εἶπα, τὸ ποίημα αὐτὸ ἕνα βᾶθος καὶ μιὰ δύναμη, ποὺ δὲν τὰ συναντοῦμε συχνὰ στὸ ἔργο τοῦ Λασκαράτου.

Ἀπὸ τὰ ἄλλα σατυρικὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς ἀξίζει νὰ σημειωθοῦν «Ἡ γέννησή μου» καὶ τὸ ἔξυπνο «Γιατὶ τὰ τάλλαρα τὰ λένε τάλλαρα». Ἀπὸ τὰ σονέττα του πολλὰ εἶναι εὐθύμα, ἀριστοτεχνικὰ στὴ μορφὴ καὶ προκαλοῦν ἀβίαστο καὶ εἰλικρινὲς τὸ γέλιο. Ἐνὰ ἀπ' αὐτὰ εἶναι καὶ τὸ «Ἐπιτάφιο» ἕνα μπερὴ». Τὸ μεταφέρω ἐδῶ ἀκέραιο.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Κλάψτε, Τσίτσες, κ' ὀρφανὲς κλοντήρες(1)

Κλάψτε, ταβέρνες, ἔρημες καὶ κλειστές.

(1) Τσίτσες, κλοντήρες = δοχεῖα γιὰ κρασί.

Πουλιό γλυκειές βαρέλλες, μὴ γιομίστε
 Κι' ὁ ἄνιρας, ἔχ' χτυπᾷ τ' ἄδη τοὶ θύρες!
 "ὦφου! σκληρὸς κι' αἱματοβόρος Μοῖρες!
 Καὶ τὶ θὰ γένη ἢ φαμελιά π' ἀφήσετε;
 Ξέσκεπη, ἀπάνθρωπος, καὶ δὲ λυπεῖστε;
 Μπότσες, κανάτες, κοῦπες κακομοῖρες
 θυγατέρες γλυκειές τοῦ μακαρίτη!...
 Καὶ σὺ, βαρέλλα ἢ, κλάψα φτάνει
 Κ' ἔχε ἔγνοια τώρα σὺ τόρημο σπίτι.
 Βγάλε καὶ βάλ' του ὡστόσο ἓνα στεφάνι.
 Τοῦ πρέπει, τὶ παρθένοσ πάει στὴ Δίτη (1)
 «Δὲν ξέρω ἀπὸ νερό» εἶπε πρὶν πεθάνη!

Ἡ παρωδία τοῦ «Καυγᾶ μετὰ ξὺ Ἄγα-
 μέμνονα καὶ Ἀχιλλέωσ» εἶναι ἓνα ἀριστούρ-
 γημα στὸ εἶδος αὐτὸ, γραμμένο μὲ εὐθυμία καὶ πνεῦμα.
 Ἐνῶ ὁ ποιητὴς ἀρχίζει τὴν παρωδία, παραφράζοντας μὲ
 πολὺ μεγάλη ἐλευθερία τὸ ὁμηρικὸ κείμενο, ὕστερα μετα-
 φέρει στὴν ὁμηρικὴ σκηνὴ πρόσωπα καὶ γεγονότα τῆς νε-
 ὗτερης ζωῆς.

Στὰ «Στιχοὺργήματα,» ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ποίη-
 μα «Στὴν εἰκόνα τῆς γυναικός μου»,
 ποὺ ἀνάφερα καὶ παραπάνω, ὑπάρχουν καὶ λιγοστὰ ἄλλα
 λυρικά ποιήματα, ποὺ μᾶς δείχνουν πὼς ὁ Λασκαράτος
 εἶχε ἀρκετὴ ἐπιτυχία καὶ στὴ λυρική ποίηση. Τὰ ποιήματα
 αὐτὰ δὲν ἔχουν, βέβαια, λυρικό βάθος, οὔτε ξεσκεπάζουν
 μιὰ λεπτὴ καὶ πολυσύνθετη ποιητικὴ ψυχὴ. Εἶναι ὅμως
 ἀπαλὰ καὶ ἥρεμα, ἀβίαστα στὸ ὕφος καὶ γιομᾶτα μουσικό-
 τητα, ποὺ μᾶς θυμίζει τὴ σπουδὴ τοῦ ποιητῆ στὴν ἰτα-
 λικὴ φιλολογία. Εἶναι αὐτὸ ἓνα σημεῖο, ποὺ μπορεῖ νὰ
 χρησιμέψη γιὰ σύνδεσμος μετὰξὺ τοῦ ὁμηρικοῦ καὶ βίαιου
 Λασκαράτου καὶ τῶν ἄλλων λυρικῶν ἀντιπροσώπων τῆς
 Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρωτότυπα, ἔχου-
 με καὶ μερικὲς μεταφράσεις ἀπὸ τὰ ἰταλικά, ὅπως π.χ. τὸ
 «Μήσιμώσης στὸν τάφο μου ἀπάνω» καὶ
 τὸ «Σ' ἓνα μικρὸ καϊκᾶκι» τοῦ Θεοβαντὲς, ποὺ

(1) Δίτη: Ἡ λέξη παρμένη ἀπὸ τὴ Μυθολογία. Dis, Ditis
 στὰ Λατινικά = Ζεὺς καταχθόνιος, Πλούτων. Ἐπομένως ἢ ἔννοια:
 «γιατὶ παρθένοσ πάει στὸν ἔδη».

ἔγιναν δημοτικὰ καὶ τραγουδιῶνται ἀκόμα μέχρι σήμερα
 στὴν Ἑπτάνησο.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε καὶ δυὸ λόγια γιὰ
 μιὰ συλλογὴ ἀνέκδοτη γραμμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ποιη-
 τή.(1) Ὅπως ἔγραφα ἄλλοτε: «Φαίνεται πὼς εἶναι μιὰ
 συλλογὴ ἔτοιμη γιὰ τύπωμα, πιθανότατα ἢ συλλογὴ, ποὺ
 ἀναγγέλθηκε ἀνάμεσα στὰ ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ ποιητῆ πί-
 σω στὸ ξόφυλλο τῶν Στιχοὺργημάτων.»(2) Τὰ ἀνέκδοτα
 αὐτὰ ποιήματα προσθέτουν ἀρκετὰ στὴν ποιητικὴ δημιουρ-
 γία τοῦ Λασκαράτου.

* * *

Ἄν τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ Λασκαράτου πέ-
 ρασαν γιομᾶτα θλίψεις καὶ κατατρεγμούς, τὰ τελευταῖά του
 χρόνια γνώρισαν τὴν ὑπόληψη τοῦ μορφωμένου κόσμου.
 Κ' ἡ ὑπόληψη αὐτὴ—καρπὸς μᾶς πολύχρονης συγγραφι-
 κῆς ἐργασίας—ξεπερνάει τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδας. Ὁ ἀφωρι-
 σμένος τοῦ Λιξουριοῦ γίνεται τὸ ἀντικείμενον πολλῶν
 ἄρθρων τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ ξένου—κυρίως τοῦ ἀγγλι-
 κοῦ—τύπου. Τὴ βαθειὰ αὐτὴ ἐχτίμηση τοῦ διανοούμενου
 κόσμου τὴν κατάλαβε κι' ἀπὸ κοντὰ ὁ Λασκαράτος, ὅταν
 στὰ 1884 ἦρτε στὴν Ἀθήνα καὶ ἔδωσε στὸ φιλολογικὸ
 σύλλογο «Παρνασσός» μιὰ διάλεξη μὲ θέμα: «Οἱ πρό-
 οδοὶ τῆς Κεφαλониᾶς ἐδῶ καὶ πενήντα
 χρόνια». Τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Λασκαράτου στὸν «Παρ-
 νασσό» μᾶς τὴ διηγεῖται μὲ τὴ συνηθισμένη του κομψό-

(1) Πολλὰ ποιήματα τοῦ Λασκαράτου εἶναι σκορπισμένα σὲ διάφο-
 ρα περιοδικά. Ὁ ἀγαπητὸς φίλος κ. Ἀντωνᾶτος, ποὺ μὲ τόση ἀγάπη
 ἀσολοεῖται μὲ τὸ ἔργο τοῦ Λασκαράτου, τὰ ἔχει μὲ ἐπιμέλεια μαζέψει
 κ' ἐλπίζω ὅτι μιὰ μέρα θὰ τὰ ἔχουμε ὅλα μαζί σὲ μιὰ καινούργια ἐκ-
 δοση.

ΙΑΚΩΒ(2) ΓΑΛΕΡΙΟΣ, Δελτίον Ἀκαδημ. Ὁμί-
 λημοσίου, 1926, σ. 774. Ὁ βλ. σχετικῶς Περιοδ. «Λογοτέχνης» 1927 φύλ. 1 - 2
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἩΒΟΥΡΟΥ, Δελτίο Νεοελλ. Βιβλιοθήκης, 1927, φύλ. 3
 καὶ «Νέα Ἑστία» 1927 σ. 155 ἔξ.

τητα ὁ κ. Ξενόπουλος. «Όταν, λέγει, παρουσιάσθη εἰς τὸ βῆμα ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὑψηλὸς ἐκεῖνος γέρον μετὴν ἀγαθὴν καὶ εἰρηνικὴν φυσιογνωμίαν, μετὴν γρυπὴν μύτην καὶ τὴν κάπως κυρτὴν ράχιν, ὁ ἑπτανήσιος ἀριστοκράτης μετὴν παλαιοῦ συρμοῦ ρεδιγκόταν καὶ μετὸ ψηλὸ καπέλλο εἰς τὸ χέρι—τὰ χειροκροτήματα ἀντήχησαν ὡς βροντὴ καὶ εὐθὺς ἔπειτα ἔγινε τόση σιωπὴ, ὥστε, ἂν δὲν ἠκούετο τὸ πέταγμα τῆς μυίας, ἠκούετο ὁμως..... ἡ φωνὴ τοῦ Λασκαράτου, ἡ ἀδύνατη καὶ βραχυὴ ἐκεῖνη φωνούλα, μετὴν ἰδιόρρυθμον κεφαλληνιακὴν προφορὰν».

Τὴν ἴδια ἐποχὴ χάρισε στὸ φιλολογικὸν σύλλογον «Ὁ Βύρων» τὸ χειρόγραφο τῶν «Στοχασμῶν» του, ποὺ ἐκδόθητε τελευταῖα ἀπὸ τὸν κ. Γανιάρη μετὸ πρόλογον καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Δημ. Ταγκοπούλου. Στους «Στοχασμοὺς» συγκεντρώνεται ὅλη ἡ κοινωνικὴ θεωρία τοῦ Λασκαράτου. Ὅ,τι σὲ ἄλλα βιβλία του ἔγραψε σκορπιστὰ τὸ συγκεντρώνει καὶ τὸ παρουσιάζει σ' ἓνα εἶδος γνωμικὰ, στὰ ὁποῖα τόσο ἀρμονικὰ ἀδελφώνεται ἡ παρατήρηση καὶ ἡ συμβουλή. Τὸ ἔργο αὐτὸ, περισσότερο ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλο του ἔργο, δείχνει τὴ βαθειὰ κοινωνικὴ πείρα καὶ τὸν ἀκλόνητο ὀρθολογισμόν τοῦ Λασκαράτου. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ, «Οἱ Στοχασμοί» ξεσκεπάζουν τὴν ἀδρὴν φυσιογνωμίαν τοῦ συγγραφέα. «Κάθε μου ἄλλο σύγγραμμα, γράφει κάτω ἀπὸ τὸν τίτλον, εἶναι ἀπλῶς μόνον σύγγραμμά μου· οἱ Στοχασμοί μου ὁμως εἶμαι Ἐγώ».

(Ἐχει συνέχεια)

ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ

ΓΝΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

Ὁ Φώσκολος ἀγαποῦσε μετὰ πάθος τὴν ἐλευθερίαν. Δὲν τῆς ἔκαμε ποτέ τὴν πααρμικρὴ ἀπιστία.

Βύρων

ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

ΣΤΡΟΦΕΣ. ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

VII

Τί κι' ἂν μαδάῃ τὸ ζηλευτὸ
ῥόδο, ἀπ' τὸν ἄνεμον δαρυμένο!
καὶ τί, ἓνα ἀχιτιδοβόλο ἀητὸ
τὸ βόλι ἂν ρίχτη ματωμένο!

Τί, γιὰ τῆς λύρας τὴ φωνή,
ποὺ ἡ λύσσα ἀφρίζει ὀλόγουρά της!
τί, ἂν ἡ ζωὴ μου ἡ σκοτεινὴ
πῆρε κακὰ τὸ πέταγμα της

Πεταφρ. ΑΝΑΣΤ. ΣΚΙΑΔΑΡΗΣ

ΛΗΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Πόσος καιρὸς ἐπέρασε,
Ὅπου βαθειὰ σὲ κλείσαιε στὸ χῶμα!
Βουβὸς ξεσκίζει ὁ πόνος τὴν καρδιά,
Καὶ δὲν ἐμοιρολόγησε τὸ σιόμα.

Πόσος καιρὸς ἐπέρασε!
Πόσος καιρὸς θὲ νὰ περάσῃ ἀκόμα,
Ποὺ ζωντανὴ θὰ μεῖνῃ ἡ ζωγραφὴ
Τῆς στερητῆς σου θαρριάς μετ' ἀχνὸ χροῶμα.

Κι' ἂν ὅλοι σὲ ξεχάσανε,
—Πάντα ἡ ζωὴ νικάει ὁδὼ κάτω
Στὴν πάλῃ, μετὰ πλανέματα καὶ μ' ὄνειρα,,
Τὸ κορτερό ἐρεπᾶνι τοῦ θανάτου,—

Ἐγὼ ποτέ. Καὶ τόσος μου ὁ καῦμός,
Ποὺ κι' αὐτὸ δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν σβύσῃ,
Καὶ ὡς τώρα σὲ τραγουδῶ μου ξεσπᾶ,
Σὲ λουλοῦδι στὸν τάφο μου θ' ἀντίσῃ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ζάκυθο 1893

† Α. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κ. ΡΑΛΟΥ

ΨΑΛΛΟΙΣ ΚΑΘΑΝΑΤΟΙ

Ο ΒΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤΤ

Ὁ Μεγαλύτερος ἱστορικός μυθιστοριογράφος

Νὰ ἔνα ἀπὸ τὰ ὀνόματα τὰ ὁποῖα δὲν θ' ἀποθάνουν ποτέ. Ὁ *Sir Walter Scott* ἐγεννήθη ἐν Ἐδιμβούργῳ τὴν 15ην 1771 καὶ εἶναι ἀναντιρρήτως ὁ μεγαλύτερος μυθιστοριογράφος τῆς Ἀγγλίας καὶ τοῦ κόσμου, ἀστὴρ πρῶτου μεγέθους ἀτὸ ἐκείνους ποὺ γινάριζει νὰ γεννᾷ ἢ Ἀγγλία, ἢ πατρις τοῦ Σαίξπηρ, τοῦ Μίλτωνος, τοῦ Βίκωνος, τοῦ Βύρωνος. Γόνος λίαν ἀρχαίας σκυτικῆς οἰκογενείας. Ἡ νεότης του εἶαι μία συνεχὴς ἀταξία, ἀνωμαλία, ἄνω τῆς ὁποίας πλανᾶται ἐν μέγρῳ πνεύματι. Ἐδειξε μακρόθεν ἀξιοσημείωτον εὐρύαν ἀλλὰ καὶ χαρακτήρα ἀκατάστατον. Αἱ σπουδαὶ του ὑπῆρξαν λίαν ἀτακτοὶ διακεκομμένοι. Ἦτο πρὸ παντὸς κακὸς μαθητὴς καὶ τὸ μόνον του ἴσως προσόν ἦτο ὅτι ἀνεγίνωσκε πολὺ, ἦτο εἰς βιβλιοφίλος, εἰς τύπος αὐτοδιδάκτου. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατηρτίσθη μόνος του καὶ τίποτε δὲν χρεωστῆ εἰς τοὺς διδασκάλους του. Ἦτο τέλειος αὐτοδίδακτος ἐξ ἐκείνων ποὺ θὰ ἰδύνατο νὰ εἴπωμεν μετὰ τοῦ Ἄλ, Οὐμβόλδου· «Ἦμην δεκαοκτὼ ἐτῶν καὶ δὲν ἐγινάρξαι τίποτε. Οἱ διδάσκαλοί μου δὲν προέβλεπον οὐδὲν καλὸν διὰ τὸ μέλλον μου, ἀλλ' ἂν ὑποασσομένη εἰς τὰς μεθόδους των καὶ ἠκολούθουν τὰς ἀπαιτήσεις των, τὸ τε σῶμα μου καὶ τὸ πνεῦμα μου θὰ κατεστρέροντο διὰ πιντός. Ἦτο εἰς ἀτίθαστος δέντου ἔμενε ἄλλο παρά νὰ γίνῃ μέγας μυθιστοριογράφος. Ὅταν ἔγεινε δεκαῆξ ἐτῶν εἰσήλθεν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ πατρὸς του ὡς ἀντιγραφεὺς νομικῶν πράξεων. Τέλος τῶ 1792 ἔγεινε δεκτὸς ὡς δικηγόρος. Ἠγόρευεν ὅμως ὀλίγον καὶ διεσκέδαζεν ἀλύπητα. Εὐθύμως σύντροφος καὶ καλὸς συμπότης κ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον λέγομεν ἡμεῖς «καλοκουβεντιά». Εἶχε καὶ αὐτὸ τὸ προσόν. Διηγεῖτο θαυμάσια. Κατηύφρανε πάντας διὰ τῆς φωσφοριζούσης εὐφυολογίας του, Μολονότι τὰς τόσας ἑλλείψεις του, κατήγαγε δικανικοὺς τινὰς καὶ ρητορικοὺς θριάμβους.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις τὸν ἔραβεν εἰς πατριωτικὴν παραφοράν. Ἐστρατολόγησε μάλισα ἐν εἰδῶς ἑπικουρῶν τὸ ὅτιον οὐδέποτε ἔξεστράτευσεν. Περιεργόμενος τὰς ποιητικὰς ἀγγλικὰς λίμνας συνήντασε καὶ ἐγνώρισε τὴν θυγατέρα πρῶτον ἑνὸς Ἰάλλου Charpentier ἦν καὶ ἐνυμρεῦθη. Αὕτη εἶναι ἡ «Λαίδη τῶν

λίμνων». Παρὰ τὰς ἐπιτυχίας του εἰς τὸ δικηγορικὸν στάδιον ἠσθάνετο ἀκαταμάχητον ἔλξιν πρὸς τὴν φιλολογίαν. Τὸ 1802 ἄρχισε δημοσιεύων βοηθεῖα τοῦ Μπελλάντιν μεταφράσεις καὶ συλλογὰς γερμανικῶν ποιήσεων καὶ περὶ τῶν ἡθῶν τῶν βορείων λαῶν Ἐν τούτοις αἱ φιλολογικαὶ δόξαι δὲν τὸν ἐμέθησαν τελείως καὶ ἐφρόντισε νὰ διορισθῇ εἰς τι ἐπαρχεῖον. Ἐν τῷ μεταξύ τὸ πνεῦμα του κατετυραννεῖτο ὑπὸ καταπληκτικῶν σχεδίων κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων. Πρὸς στιγμὴν ἐξώρμησε εἰς τὴν πολιτικὴν ὡς λυσσῶν τόρυς. Συμβίλλετο συγχρόνως μὲ τυπογράφους καὶ ἐκδότας. Ἐκέρδιζε διὰ τῶν ἰδίων ἔργων καὶ ἤρχισε ἐκδίδων τὰ ἔργα τῶν φίλων του. Ἐγκατέλειψε τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ ἐδημιούργησε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Κάρτερλυ Ριβιου καὶ ἐνὸς ἄλλου περιοδικοῦ. Ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Δρῦδενεῖς 18 τόμους, ἠθέλησε κατόπιν νὰ ἰδρῶσῃ μέγαν οἶκον διὰ νὰ ρίψῃ τὸν Κόστεμπλ καὶ μετέσχε τῆς διευθύνσεως τοῦ Θεάτρου τοῦ Ἐδιμβούργου. Ἡ δημοσίευσις τῆς «Λαίδης τῶν λιμνῶν» ἠξήθη τὴν φήμην του. Ἀλλὰ αἱ βιβλιοποικίαι ἐπιχειρήσεις του διῆλθον τοιαύτην κρίσιν ὥστε ἠναγκάσθη νὰ συνδιαλλαγῇ πρὸς τὴν Κόνσταμπλ. Τότε περίπου ἐν τούτοις ἠγόρασε τὴν ἔπαυλιν Ἀμποττοσφόρ ἣν κατέστησε περίφημον. Ἐφύτευε, ἐκαλλιέργει καὶ ἐστρογγύλευε τὰς κτήσεις του καὶ συγχρόνως συνεκρότει μεγάλην συλλογὴν μεσαιωνικῶν πανοπλιῶν! Καὶ μέχρι τοῦ 1814 ἐν τούτοις ἐν ἡλικίᾳ 43 ἐτῶν δὲν εἶχεν εὐρεῖ ἀκόμη τὸν δρόμον του. Καὶ ὅμως εἰργάζετο ἀπαύστως διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς εἰς ἀνεύρεσιν ὑποχρεώσεις του, ἔθεσε τὴν χεῖρα του μίαν ἡμέραν ἐπὶ παλαιοῦ τινος χειρογράφου. Τὸ ἀνενέωσε, τὸ ἐζωντάνευσε καὶ τὸ ἐδημοσίευσεν. Αὐτὸς εἶναι ὁ περίφημος **Βαβεργέου**. Εὐρε τέλος τὸν ἀληθῆ του δρόμον! Ἐπὶ δέκα ἔτη δίδει διαδοχικῶς ὅλα τὰ ἱστορικὰ ἐκεῖνα μυθιστορήματα τὰ ὁποῖα ἐμάγευσαν τὸν κόσμον πλήρη ζωῆς, πλήρη δροσερῶν περιγραφῶν ὅπου ἀναζοῦν ὅλα τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, ὅλαι αἱ ἠρωϊκαὶ ἀπόψεις ὅλαι αἱ ποιητικαὶ παραδόσεις ὅλοι οἱ ἀφελεῖς θρόλλοι τῆς γηραιᾶς Σκωτίας, ὁ **Γκὺ Μάννερη**, ὁ **ἀρχαιοπώλης**. Ἡ νύμφη τοῦ Λάμμουρ. Τὸ 1817 ἦλθε ὁ **ζαΐβαν** ὅστις ὑπῆρξε μία καινοτομία. Ὁ συγγραφεὺς ἀφίσταται ἐντελῶς εἰς τὴν φαντασίαν του καὶ ἐάν ὑπὸ ἐποψίν ἱστορικὴν τὸ διήγημα καταφορτῶνεται ἀναχρονισμοὺς καὶ ἀνακριθείας ἀπὸ δραματικῆς ὁμῆς ἀνακτᾷ γάλακτα γάλακτος καὶ δύναμιν χρωμάτων ἀγνωστῶν ἕως τότε. Κι ὅμως πᾶνμα πράδοζον. Ὁ Βάλτερ Σκωττ προτιμᾷ τὴν ἀνωμαλίαν. Θέλει νὰ θεωρεῖται ὡς πυργοδεσπότης τοῦ Ἀμποττοσφόρ παρὰ ὡς συγγραφεὺς. Ἀλλ' οἱ κρι-

τικοὶ τὸν ἀνεκάλυψαν καὶ ὁ πύργος τοῦ κατέστη μετ' ὀλίγον τὸ προσκύνημα τῶν θαυμαστῶν τοῦ πάσης ἐθνικότητος καὶ πολλῶν ἐξοχοτήτων. Ἡ Μ. Βρετανία τὸν ὠνόμασε βαρωνέττον. Ἐξώδευσε τρελλὰ ποσὰ διὰ τὴν αἰχμήν καὶ καλλωπίση τὸ κτήμα του. Ἐταξείδευσε εἰς τὴν Ἰρλανδίαν ὡς ἡγεμῶν. Ἐξώδευσε τόσα ὥστε παρὰ τὰς μεγάλας ἐπιτυχίας του, ἐπλεεν ἐνὸς τῶν χρεῶν. Οἱ φίλοι τοῦ προσήλθον εἰς βοήθειάν του χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτοῦν. Ἄλλα τοῦ ἐπηλθον καὶ δυστυχήματα. Ἐχασε τὴν λατρευομένην γυναῖκα του, κατεβλήθη ὑπὸ ἀσθενειῶν καὶ πρὸς στιγμὴν ἐστάθη ἀδύνατον νὰ γράρῃ πλέον. Τέλος προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας. Ταξείδιον εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν τὸν ἀνέρωσε. Νέα προσβολὴ τὸν ἐθανάτωσεν ἀκόμη. Ἡ βυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀμποττ-Σφόρ ζπου ἐσβέσθη σιγὰ σιγὰ. Ὁ Βαλτερ Σκῶττ ἠγαπήθη παρ' ὄλων ὅσοι τὸν ἐπλησίασαν. Τὰ τέκνα του δὲ κυριολεκτικῶς τὸν ἐλάτρευαν. Ἐξακολουθεῖ νὰ θέλγῃ διὰ μόνον τῶν ἔργων του.

Μέγας ἀνδριάς του ἐστήθη ἐν Ἐδιρβούργῳ. Τὰ ἔργα του μετεφράσθησαν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου.

Ὁ Βάλτερ Σκῶττ βεβαίως ὑπῆρξεν ἐν φαινόμενον. Ἡ φαντασία του ἐν μεταλλεῖον, ἐν ὄρυχείον ἀδαμαντῶν!

K. ΡΑΔΟΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΔΙΜΓΚΙΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐπήρανε σὶδὸ ἰκάντο μέγαρον πολλὰ

κ' ἄλλα μὲ πύργους καὶ κασιέλλα ἐνάμανε.

Ἐξοδα περιτὰ γιὰ τέτοια ζᾶ

οἱ σταῦλοι τῶν σπιυῶν τοὺς τοὺς ἐφιάνατε

Κάποιε πὸν τὰ παράσημα ἐπίδειξη τὰ βγάξουν

μὲ καὶ μικρομαγαζιά τεριάξουνε καὶ μοιάξουν.

Ἀπὸ ἐμπορεύματα ἀδειανὰ καὶ εἶδη σπουδαῖα καὶ φῖνα

τὰ λίγα ἐκεῖνα πὸν ἔχουνε τὰ βάζουν σὶτὴ βιτρίνα

ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ

BIBLIOGRAPHIE IONIENNE

Ἡροσθηκαί

31. — «*Περίληψις τῶν Πράξεων τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, φιλοπονηθεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ Θεσσαλομάγνητος Κωνσταντίνου Χριστοδούλου, διορθωθεῖσα δὲ ὑπ' ἀνδρῶν λογίων. Ἐκδοσις νέα διὰ δαπάνης Σεργίου Χ. Ρωφιάνη, πρός χρησιν τῶν δημοικῶν σχολείων. Ἐν Ζακύνθῳ, τυπογραφεῖον ὁ Παρνασσὸς Σεργίου Χ. Ρωφιάνη, διενδυνόμενον παρὰ Ν. Ι. Ταρουσοπούλου ΑΩΝΖ (1857).*»

Εἰς Σχῆμα 8ον μικρ. διαστ. 12X18 χιλ. μέτρον καὶ σελίδων 64. Ἐν σελ. β' φέρει μεταλλογράφημα, περιέχει ἐν ὅλῳ κεφάλαια Κς [

32. — «*Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου ὁ Ἀσπασμὸς εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα (ποίημα). Ἐν Ζακύνθῳ 1864.*»

Εἰς 8ον μικρ. καὶ σελ. 7.

33. — «*Ἐκχείλισμα τῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τοῦ τραγελάφου. Ἐν Ζακύνθῳ, τῆ 8 Ἰουλίου 1865 ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου ἢ «Ἀυγὴ».*»

Ἡμίφυλλον (Plangard) διαστ. 15X11 ἐκ μέτρον. Περιλαμβάνει εἰς τρεῖς στήλας τριάνοντα στροφὰς τετραστίχους εἰς τὴν δευτέραν στήλην ἑλλείπει ἢ πέμπτη στροφή καὶ ἀντικαθίσταται διὰ τεσσάρων σειρῶν ἀποσιωπητικῶν.

Πέντε θυμάτων αἱ Σκιαὶ

Σὲ μία ῥάχη φωνάζουν

Τοὺς ἀνωτάτους Δικαστὰς

Νὰ πᾶν ἐκεῖ τοὺς Κεράζων.

(Σλ. Α. Στροφ. Α.)

Ἄνωθεν καὶ εἰς τὸ μέσον ὑπάρχει μικρογραφία παριστώσα ἄγγελον κλέοντα, ἔτρα δὲ ἄλλα πέριξ καλλιτεχνικὰ κοσμήματα ἀποτελοῦσι τετραχῶνον πλαίσιον, τυπογραφικόν. Εἰς τὸ τέλος τῆς ὅλης ποιήσεως σημειοῦται (εἰς πολίτης).

34. — «*Ὅτι περὶ τῆς Μουσικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ζήτημα ὑπὸ Παναγιώτου Γριτζάνη. Δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον διὰ τῆς ἐν Νεαπόλει ἐκδιδομένης Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος «τῶν Λαῶν» ἐκδίδεται γῆν ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ συντάξαντος αὐτὸ δαπάνη. ἐν Νεαπόλει, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Καϊεῖατος Νόβιλε, ταξίαρχου πλειονῶν ταγματῶν καὶ ἱπότητον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σαγιῆρος 1870.*»

Εἰς 4ον μικρ. διαστ. 15X22 χ. μέτ. καὶ σελ. 32 = Ἐν φυλ. Βα. ἀφιέρωσις—Τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σελ. 32 τέλος, 12 Ἰανουαρίου 1870.

—βλ. παρὰ Krumbacher «Βυζαντ. Λογοτεχνία» τόμ. 2ος, Γριτζάνειος Βιβλιοθ. ἐν Ζακύνθῳ Νο. 34

35. — «Τὸ ἔργοστασίον Ἀσπιώτη (1884-1896). Ἐν Κερκύρα 1896».

Εἰς 8ον μικρ. διαστ. 12X18 χ. μ. καὶ σελ. 16.

Ἐν σελ. 5—Κοινὴ γνώμη περὶ ἔργοστασίου Ἀσπιώτη καὶ πραγματικότητος -σελ. 16- Ἐν Κερκύρα Μάρτιος 1896: Π. Ι. Κ.

ΑἼΟΝ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΓΛΥΚΑ

Περὶ τῆς πατρίδος τοῦ Μιχαὴλ Γλυκά ἔχομεν μίαν μόνην μαρτυρίαν εἰς ἐπίγραμμα, πιθανώτατα πολὺ μεταγενέστερον τῶν χρόνων τοῦ ποιητοῦ. Κατὰ τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ὁ Μιχαὴλ Γλυκᾶς καταγεται ἐκ Κερκύρας (βλ. (Legrand. Bibl. grecque Vulg. 1s. XX) Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν ἀπολύτως ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ μαρτυρίας καὶ νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι οὕτως ὁ Γλυκᾶς ἦτο Κερκυραῖος.

Ὁ ἀγαπητός μου διδάσκαλος κ. Pernot (Rémarques) sur quelques formes byzantines. ἐν Mélanges Schlumberger. σ. 214-215 εὐρίσκει εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Γλυκᾶ μερικοὺς ἰδιωτισμούς, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴν ἐξ Ἰονίων νήσων καταγωγὴν τοῦ Βυζαντινοῦ λόγιου καὶ ποιητοῦ.

Πρόκειται κυρίως περὶ τῶν στίχων.

Ἐλάττισεν ὁ γάϊδαρος, καὶ δέρουσι τὸ σῆμα
νὰ γίνῃ καλοπαίδευτον, ἄλλο νὰ μὴ λακτίσῃ.

Κατὰ τὸν κ. Pernot ἡ λέξις «ἄλλο» ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ «πλέον» Ἐπισημασθῆναι ἐν τῷ Ἑπισημασθῆναι ἰδιώματι ἡ λέξις συνηθέστατα λαμβάνεται ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης. Μένει ὅμως νὰ ἐξετασθῇ μήπως καὶ εἰς ἄλλην νεοελληνικὴν διαλέκτον ἀπαντᾷται ἀνάλογος χρῆσις τῆς λέξεως.

ΚΕΦΑΛΛΗΝΩΝ ΝΗΣΟΙ

Ὁ Βυζαντινὸς ἱστορικὸς τοῦ Π' αἰῶνος Γεώργιος Ἀκροπολίτης, ὁμιλῶν περὶ τοῦ δεσποτοῦ τῆς Ἠπείρου Μιχαὴλ, γράφει τὰ ἑξῆς: «... ἄλλ' ἐν πλοιαρίοις ἐμβάντες αὐτὸς τε καὶ θυίος αὐτοῦ ὁ Νικηφόρος καὶ ἡ σύζυγος τούτου καὶ τινες τῶν αὐτοῦ τὰς διατριβὰς ἐν τῇ θαλάσῃ ἐποίουν τὰς τε νήσους τὰς περὶ καταγωγὴν εἶχον, Δευκάδα δηλαδὴ καὶ τὰς τῶν Κεφαλλήνων». (Ἐκδ. Α. Hei-

senberg τόμ. Α' σ. 172). Ὁ ἐκδότης τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Ἀκροπολίτου καθηγητῆς κ. Heisenberg σημειώνει ἐν τῷ πίνακι ὀνομάτων καὶ πραγμάτων (Τόμ. Α' σ. 351) τὰ ἑξῆς. «Κεφαλῆλαι insulae.» Νομίζει, δηλαδὴ, ὁ διαπρεπὴς Βυζαντινολόγος ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ νήσων καλουμένων «Κεφαλῆλαι», ἐν ᾧ ἀπλούστατα τὸ χωρίον τοῦ Ἀκροπολίτου σημαίνει. «καὶ τὰς τῶν Κεφαλλήνων νήσους». Δὲν γνωρίζω ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχει ἤδη παρατηρηθεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ σημειῶνω ἐνταῦθα.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΥΛΑΡΗΝΟΣ

Ὁ Φίλιππος ἰατρός κ. Γ. Δεστούνης εἶχε μίαν ἀξίεπαινον καὶ εὐγενικὴν ἔμπνευσιν νὰ ἀποδώσῃ εἰς δύο Ἑλληνας ἰατροὺς τοῦ Π' αἰῶνος τὴν ὀφειλομένην τιμὴν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἐμβολιασμοῦ, εἰς τοὺς Πυλαρηνὸν καὶ Τιμόνην, τὸ σύντομον βιβλίον τοῦ κ. Δεστούνη φέρει τὸν ἑξῆς τίτλον. «Οἱ πραγματικοὶ εἰσηγηταὶ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ὁ Πυλαρινὸς καὶ ὁ Τιμόνης. (Μελέτη ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἰατρικῆς.» Ἀθήναι, 1929 σ. 48.

Περὶ τοῦ Τιμόνη δὲν θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ παρὸν σημείωμα· ὁ Πυλαρινὸς ὅμως μὲν ἐνδιαφέρει, διότι εἶναι ἑπτανήσιος. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Λιξούρι τῆς Κεφαλλήνιας τῷ 1659 ἐσπούδασεν Ἰατρικὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παταβίου καὶ ἔδρασεν ὡς ἰατρός εἰς τὴν Κρήτην, τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν, ὅπου κατέλαβε μεγάλας ἐπιστημονικὰς θέσεις. Ἀπέθανεν εἰς τὸ Πατάβιον.

Κυριώτατον σύγγραμμα τοῦ Πυλαρινοῦ εἶναι τὸ ἐν Βενετίᾳ τῷ 1715 ἐκτυπωθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον. «Nova et tuta excitandi variolas per transplantationem methodus» εἰς τὸ ὅριον ἐκθέτει τὴν μέθοδον τοῦ ἐμβολιασμοῦ, βραδύτερον τελειοποιήσαν Ἀπὸ ἰατρικῆς ἀπόψεως κρίνεται τὸ ἔργον τοῦ Πυλαρινοῦ ὑπὸ ἐπιστήμονος εἰδικοῦ, τοῦ κ. Γ. Δεστούνη.

Ἄλλ ἢ φυσιογνωμία τοῦ Πυλαρινοῦ ὑπερβαίνει τὰ στενὰ ὄρια τῆς εἰδικότητος· τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔχει γενικῶς ἐνδιαφέρον ἀθροπιστικόν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θελω νὰ σημειώσω εἶναι ὅτι ὁ Πυλαρινὸς δύνανται νὰ θεωρηθῇ ἐκ τῶν παλαιότερων ἐρευνητῶν τῆς λαϊκῆς ἐπιστήμης· ἐπομένως τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔχει καὶ σημασίαν λαογραφικὴν.

Ὁ κ. Δεστούνης μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας ἐπραγματεύθη τὸ θέμα, ἔγραψε δὲ τὸ βιβλίον μὲ τρόπον εὐχάριστον, ὥστε νὰ ἀναγινώσκειται εὐκόλως καὶ ἀπὸ τοὺς μὴ εἰδικούς. Εἰς τὸ τέλος τοῦ δοκιμίου ὁ συγγραφεὺς ἀνέγραψε ὅλην τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν, ἑλληνικὴν καὶ ξένην.

Εἰς τὸν κ. Δεστούνην ὑπέδειξα δύο ἐπιστολάς τοῦ Πυλαρινοῦ, εὐρισκομένας μεταξὺ τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἀθήναις Βιβλιοθήκης τῆς Βασιλῆς· δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ἔχουν σημασίαν. Σημειῶνω ἀπλῶς τὸ πρᾶγμα διὰ τοῦτο ἐνδιαφερομένους. Ὅσα ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ ὀνόματος, νομίζω ὅτι πρέ-

πει νὰ γράφωμεν *Πυλαργινός* καὶ ὄχι *Πυλαρινός*. Τὸ οἰκονομεικὸν τοῦτο ὄνομα ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ τοπικοῦ *Πύλαρος* καὶ πρέπει νὰ γράφεται κατὰ τὰ ἀνάλογα ἀρχαῖα καὶ μεσαιωνικά. *Κυζικηνός, Κομνηνός, Καρανδηνός, Μελισσηνός, κλ.*

ΔΙΟΝ. Α. ΖΑΚΓΘΗΝΟΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ Ἐκαιοηταετηρίδα σ:ῆ Ζάκυνθο θὰ γιορταστῆ στίς 26 Ὀκτωβρίου. Ρίχτηκε ἡ ἰδέα κ' ἐπεκροτήθηκε νὰ παιχθῆ τὸ ἴδιον δράδου στὶ Δημοτικὸ Θέατρο ἢ «Φαρμακωμένη» τοῦ Γιορύλλη. Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ φρονοῦμε πῶς ἀντὶ τῆς δεξίωσης θὰ μῆροῦσε νὰ γίνῃ φιλολογικὴ-καλλιτεχνικὴ συγκέντρωση ὅπου θὰ μπορούσαν νὰ μιλοῦσαν καὶ οἱ διαπρεπεῖς φιλοζυνοῦμενοι, πού ἢ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε καλὸ νὰ τοὺς κλείσει τὸ στόμα!...

— *Ὁ κ. Παπανδρέου στὴν Κέρκυρα* δεῖχτηκε πάλι ὁ ιδεώδης ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. Ἐξὸν ἀπὸ τὴν ταχτοποιήση τοῦ διδασκαλικοῦ ζητήματος γιὰ τὸ ὅποιο διέθεσε πέντε ἑκατομύρια, γιὰ ἑπτὰ διδασκῆρια, ὑποστήριξε κάθε τοπικὸ ζήτημα ἐγκρίνοντας πίστωση 500 χιλιάδων γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τῶν ἀνακτόρων πού θὰ θρησιμεῦσει γιὰ μουσεῖο. Δωρεῆς ἐπίσης μεγάλες ἔκαμε γιὰ διάφορα ἔργα. Ὁ Δῆμος Κερκυραίων μὲ ψήφισμα ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του στὸν ιδεώδη ὑπουργό.

— Καὶ γενικῶς ἡ δράση τοῦ κ. Παπανδρέου ἀπλώνεται ὁσημέρα εὐεργετικὰ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ἀρμοδιότητάς του. Μὲ συγχρονισμένες ιδέες, μὲ ὀξείαν ἀντίληψη ἔλυσε ριζικὰ ζητήματα πού χρόνια περίμεναν τὴ λύση τους. Δικαιώτατα ἔτσι ἀπόχτησε δημοτικότητα πρωτοφανῆ στὸ διανοοῦμενο κόσμον. Ἀσφαλῶς ὁ κ. Παπανδρέου εἶναι τίτλος τιμῆς γιὰ τὴν Κυβέρνηση Βενιζέλου.

— Μᾶς ἀγγέλλεται ἀπὸ τὴν Ἰταλία πῶς ἀπὸ τὸ Γενάρη τοῦ 931 θὰ ἐκδίδεται στὸ Τρίνιο φιλολογικὴ ἐπιθεώρηση «Il mondo classico» ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστήμιου Angelo Taccone. Γιὰ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία θὰ συνεργάζεται ὁ φίλος καθηγ. καὶ ἑλληνιστῆς Carlo Brighenti φαίνεται πῶς ὁ διευθυντῆς δίνει μεγάλη σημασία στὴ νεοελληνικὴ κίνηση γιὰ τίς κλασσικὲς σπουδές. Μιά φορά il mondo classico θὰ εἶναι τὸ μέσον πού θὰ προσεγγίσει τὸ διανοοῦμενο κόσμον τῶν δύο ἐθνῶν.

— Γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ οἰκοπέδου γιὰ τὸ *Πάνθεον τῶν ἐνδόξων Ζακυνθίων* ἐξὸν ἀπὸ τὸ ποσό πού μάζεψε ὁ κ. Ἀμπελοράδης προσέφεραν ἡ κ. Μαριέττα Μινώτου χίλιες δραχ. καὶ ἄλλες χίλιες ὁ κ. Σπύρος Ρώμας

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΣ

Στρατὴ Μυριβήλη: «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάρφ». - Ἀθήνα 1930, δραχ. 55-

(Ἐκδότης ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ Μιτολήνη)

Ὁ μέγας, πύλεμος, ὁ φρενῶτερος ὦ; τῶρα, δὲ μᾶς ἔδωκε, ὡς τόσο, μεγάλους ποιητῆς. Πού εἶναι ἡ πατριωτικὴ ποίηση τοῦ Βύρωνος καὶ Λεοπάρντι πού, παρ' ὅλο τὸ ρωμαντικὸ πεισιμισμὸ τῆς, προκαλοῦσαν τὸν ἐθουσιασμὸ; Στὴν ἐλλάδα δὲν ἔχομε παρὰ τὴν ποίηση τοῦ Μιχ. Ἀργυροπούλου, τοῦ Σημηριώτη, τοῦ Σκίπη, πού εἶναι ἕνα θρήνος γιὰ τὴν καταστροφή. Ὁ πολεμικὸς καὶ μεταπολεμικὸς ἄνθρωπος ἄλλαξε, ζήγισε τὴν ἀξία καὶ τὴ σημασία τῆς ζωῆς καὶ συγκρατήθηκε στὸν ἐνθουσιασμὸ του γιὰ τὴν ἰδεολογία καὶ τὰ ἰδανικά. Δὲ δέχτηκε αὐτὸ; σὺν στρατιωτῆς τὸ ζυγὸ ἐκεῖνο τὸ σκληρὸ καὶ ἀπᾶνθρωπο πού ὀδηγοῦσε τοὺς ἄντρες σὺν ἄψυχο φέρονδῳ στὸ δέβαιο θάνατο. Ἔτσι καὶ οἱ πεζογράφοι ὄλοι ἐμμένονται ἀπὸ μιά χορδή τὸν ἀνθρωπισμὸ.⁽¹⁾ Ἡ ἀχνύχθη γιὰ τὸ ἄδικον αἶμα, γιὰ τὴ μηδαμινότητα τοῦ ἀνθρώπου μὲς στί; ἐλατόμβες τῆς ἀνθρώπινης; θυσίας - νὰ τὸ πλαῖσιον πού κινοῦνται, καὶ τὰ ἐπεισόδια πού ἐμπνέουν τοὺς συγγραφεῖς. Ἡ ἀγανάκτηση αὐτῆ ἐκεῖνων πρὸ πικρίας πού ταλαιπωρήθησαν καὶ δοκιμασθῆν εἰς φρικαλεότητες τοῦ πολέμου καὶ πού προκαλέσει τὸν κόρον καὶ ἀηδία στίς στρατιωτικὰς ἰδεολογίας, δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ξεβγάλει συγγραφεῖς ἀνθρωπιστῆς. Ἔτσι; ὕμνος γιὰ τὴ ζωὴ, μιά συμπόρεια γιὰ κείνους πού τὴ στερήθησαν γιὰ πάντα ἢ γιὰ τοὺ ἄλλους, τοὺς πεπιστότερους, πού κατὰστρεφθῆν τὰ νιάτα τους στὴν πεινερὴ στενωπὴ τοῦ χαρακώματος.⁽²⁾

Κι' αὐτὸ πρὸ πικρίας κοιτάζει νὰ τόνισῃ σὲ πολεμικὴ του ρωμάντο ὁ Μυριβήλης; ἀλλοίμονα ἀλλὰ ἐντονώτερον καὶ παρκατακτικώτερα παρὰ κἄτε ἄλλος ξένος συγγραφέας. Ἡ ὁμορφία τῆς ἑλληνικῆς φύσης; ὁ ἥλιος τῆς πύτῃ φρονιάζει στὴ ζωὴ, τὸν φέρνει νὰ ἀγαπᾷ:

(1) Βγάζονται δύο τρία γερμανικά, τοῦ Frey ἄξια πού εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ νοσοκομείου. Die pfasterkisten τοῦ Johannsen ἐπίσης Fronterierungen eines Pferdes πού περιγράφει τὴν καταστροφή τῶν ἀλόγων καὶ τοῦ Ringelnatz γιὰ τὴν πολεμικὴ ζωὴ τοῦ γυμνασίου

(2) Δὲν εἰδανόγραφη τίποτα γιὰ τὴν πολεμικὴ ἰταλικὴ φιλολογία οὕτως ἀπὸ τὸ Στέφανο Σίδερη πού πραγματεύτηκε προσεχικὰ τὸ θέμα. Ἐχουν γραφῆ ὅμως δύο ἀξιόλογα πολεμικά ρωμάντσα τὰ, Sotto le ceneri τοῦ Nicoletti καὶ τὸ quello che i miei occhi hanno visto τοῦ Jabini καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ Frey. *Enon vobis in encomii*. Στὸ 1929 βγήκαν 12 τόμοι κατὰ διαταγὴν τοῦ Μοροζίνι μὲ τὸν τίτλον «Commentari della guerra», ἔργον ὄχι δημιουργικὸ ἀλλὰ ἱστοριοχρονικὸν γραμμένο ἀπὸ διάφορους συγγραφεῖς. Ἐπίσης τὸ διήγημα τοῦ de Pellini guarnigioni di Cerso προσωπικῶς ἀγρυπώσας τοῦ πολέμου.

περισσότερο τῆ ζωῆ αὐτῆ πού πήγε χαμένη μέσ' στίς ἀθλιότητες τοῦ πολέμου.

Πότε ὁ ποιητής λογάρισε τὰ χρόνια πού φεύγουν;

Πρωτοχρονιά δὲν λόγιχα τὰ χρόνια πού ἔχουν φύγει
ὡς κλαίει στὸν ἄνεμο τῶν δέντρων ἢ βοῆ.
Πρωτομαχία λογάρισα πόσο μοῦ μένει ἀκόμα
ἀφ' τόνειρο ὡς τῆ ζωῆ.

Ἡ νόχτα ἢ φεγγαρόλοιση, τὸ λιβάδι μὲ τίς παπαρούνες, τὸ θαμπωτικὸ μεσοῦράνισμα τοῦ ἡλίου, τόσες ἄλλες εἰκόνες, πού ξεκουράζωιν σὴν τὴ δροσιά τὸν ἀναγνώστη, εἶναι μία νοστιλγία, μία πρόκληση τοῦ συγγραφέα στὴ ζωῆ. Εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς νιότης στὴ ζωῆ πού θέλει νὰ ζήσει. Ὁ γέρος πού λιγοστὰ χρόνια τοῦ μένουσιν γίνεται καλός, θακρίζει, μελαγχολεῖ στ' ἀντίκρισμά τῆς. Ὁ ἔρωτας, ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου στὰ παιδιὰ του, εἶναι μιὰ ἐκδήλωσις τῆς ἴδιας τοῦ ἀγάπης γιὰ τὴ ζωῆ, γιατί εἶναι ἡ διακρίσιμη τῆς ἴδιας τοῦ ζωῆς. Τῆς ζωῆς πού ὁ κόσμος γιὰ χρόνια σπατάλησε ἀλύπητα. Μὲ ποιο δικαίωμα; Ἡ ἀποστρέφῃ τοῦ Θεοῦ, στὸ ἔργο τοῦ Μυριεθλή, γιὰ τὴν ἀνθρωποθυσία, εἶναι ἀπὸ τὰ σπάνια κομμάτια πού μὲ συγκίνησαν. Δίπλα στὸν ποιητῆ, στὸν μεγάλο ὕμνητῆ τῆς ζωῆς, δείχνεται ὁ ρεκλιστής, ὁ ὦμό, Μυριεθλή πού σοῦ φέρνει ἀνατριχίλα στὴ σκέψη τοῦ θανάτου. Παρουσιάζει ἀνγλυφικὰ στὰ μάτια μα, τὸν πολεμικὸν, ἄνθρωπο. Χρωματισμὸς τῶν γεγονότων μέσα στὸ πλαίσιο τῆς φησικότητος, ὄχι μὲ ἐξεζητημένη ἐρευνα ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπύλητη εἰλικρίνεια τοῦ ἀνθρώπου πού τὰ ἐξήσε. Ὅχι ψυχρὴ, ἀκαδημαϊκὴ περιγραφή, ἀλλὰ ἡ διαφάνεια τῆς πραγματικότητος.

«Σὲ λίγα χρόνια ὅλα τοῦτα τὰ βουνὰ θάβαι χιονισμένα ἀπὸ τὰ ζαχαρωμένα κόκκαλα τῶν ἀνθρώπων πού ἤσαν ἀπὸ τίς ἀριε, τοῦ κόσμου γιὰ νὰ πεθάνουν γιὰ τὴ λευτεριά τῶν λαῶν.»

Εἶναι μιὰ ἐκκλήση στοὺς πολεμιστὰς, πού τοῦ; μιλεῖ ἀπ' εὐθείας στὴν καρδιά, νὰ δουτυχοῦν στίς ἀναμνήσεις, νὰ ἐγκαταληφθοῦν στὸν ἐκυτό τους. Σὰν νὰ μιλάνε μεταξύ τους. Θὰ προχωροῦν στὴ σιωπή, πού τώρα θὰ τοὺς φαίνεται πρᾶγμα παράδοξο, καὶ θὰ σκέφτονται τὰ περασμένα σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ χιμχίρε.

Οἱ πέτρες ἐκείνες, οἱ σταυροί, τὰ βουνὰ μὲ τίς ἐκκρήσεις, οἱ βροχές, τὰ βόσσανα, ἡ μοῖρα!... Κι' οἱ ἄνθρωποι; Τί ἦταν οἱ ἄνθρωποι κεῖ πάνω; Νάνοι ἢ γίγαντες; Ἀπὸ κεῖ πάνω ξεπήδησεν πηγάδι ἢ φιλοσοφία τῆς ζωῆς. Ἐκαμε τὸν ἄνθρωπο νὰ νοιώσει πὼς ἡ ζωῆ ὑπάρχει βέβαια ἀπόψε ἀπὸ τὴν κάμαρά του, πὼς τὸ σύμπαν ὀλόκληρο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ σίδηρο καὶ τὴ φωτιά. Ὁ πόλεμος, τὸ μεγάλο αὐτὸ γεγονός, ὁ ἐξαρτικὸς κινήτηρας καὶ αἰτία πού ἀυλακίανει βαθεῖν τὸ πνεῦμα κάθε πολιτισμένου λαοῦ, ὑπάρχει στὴν ψυχὴ κάθε

στρατιώτη. Εἶναι ἡ γιγάντωση τῆς συνείδησης ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων γιὰ τὴ θεωρία τῆς ζωῆς καὶ τῆς πατρίδας.

Τὸ μοῖρασμα τοῦ βιβλίου εἶναι πολὺ ξεκούραστο στὸν ἀναγνώστη. Ἡ ψυχὴ τοῦ πολεμιστῆ πού ἐκσφενδονίζεται στὸ ἀγνωστο, τὰ πολεμικὰ ἐπεισόδια σὲ περιορισμένες εἰκόνες, ἡ ζωῆ τοῦ ἀπέραντου μετώπου, χαραγμένη ὄχι μὲ τὴ βοήθεια τῆς μνήμης τῆς πρόσφατης κι' ἀναλυτικῆς, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδιά, τὴν ἱερὴν αὐτὴν ἀλήθεια, πού μινε πάντα φανερὴ, στερημένη ἀπὸ κάθε ὑπεκφυγὴ καὶ ἐπίπλαστο, στίς στιγμὲς πού τὰ μόνον σημεῖα τῆς ζωῆς ἦταν τόσο μακριὰ, πέρα ἐκεῖ πού περίμεναν οἱ γυναῖκες κι' οἱ γέροι, ὀπλισμένοι μὲ πίστη. Στίς διηγήσεις εἶναι πάντα ἀντικειμενικὸς, μετρώντας χίλιες ἄλλες ψυχές. Τὴ σκέψη του, γδουμένη ἀπὸ κάθε ἀτομισμὸ, ἀντλεῖ ἀπὸ τὴ μεγάλη φωνὴ τοῦ πλήθους ἐκείνου, μιᾶς ὀλόκληρης γενεᾶς. Οἱ τύποι τοῦ βιβλίου παραστατικοί, ὀλοζώντανοι. Ὁ παντετικὸς τύπος τῶν ἀξιωματικῶν στὸ πρόσωπο τοῦ Μπακαφάρα. Κι' ὁ τύπος τοῦ Γιγάντε, πού μοιραία συνηθίζει νὰ περιμένει ἀνεπιφύλαχτα τὸ θάνατο, εἶναι ὁ τύπος ὁ ἀσθενικὸς πού φοβάται ν' ἀντικρίσει τὴ ζωῆ, γι' αὐτὸ καὶ τὴ χάνει. Ὁ ἀδύνατος, ὁ πεσομιστής, πού δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρεῖ. «Γιὰ μένα δὲ θὰ βρεθεῖ γυναῖκα». Εἶναι τὸ μικρόδιο τοῦ θανάτου μέσα του, πού γεννιέται ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωῆ, ἀκόμη ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωῆ. Ἀλλὰ δίπλα του νὰ ὁ συγγραφέας μὲ μιὰ γερὴ ψυχὴ πού τὴν τινώνει ἀσάλευτη αἰσιοδοξία.

Πέφτουν τὰ ψευτοστολίδια, οἱ προσποιήσεις. Ἡ ψυχὴ, ὁ χαραχτήρας, ἡ συνείδηση ἀπογυμνώνεται. Τὸ ἄτομο ἐχθίζεται στὸ μάτι τοῦ ἴδιου, τὸν ἐκυτό περισσότερο ἀπὸ ὅτι ἐχθίζεται στὴ φωτιά. Μὰς δίνει τίς ἐξηγήσεις στίς ἐνστικτικὲς ἐρωτήσεις. Μὰ ποὺς ἔκανε ὥστε νὰ μὴ σπάξει ἡ καρδιά σὰ χίλιες θαγκωματιὰς τὴν σφίγγου; Πὼς δὲ ἐξασθενῶσαντὰ νεοραποῦνταν ἐκτεθειμένα σὲ δομικὸν τὸσων ὤρων καὶ δὲν ἐπικινετοῦσεν ἡ θέληση ἢ ἐπιθεμένη σὲ χίλιες ταραχές, σὲ χίλιες ἀγῶνες ἀναμενόμενης καταστροφῆς; Στίς γραμμὲς τοῦ Μυριεθλή διακρίνεται κάπου καὶ πατριωτισμὸς. Στὸν τουφεκισμὸ τῶν λιποτακτικῶν ἔρχεται ὁ ἐπιλογος, σὰν δικαιολογητικὸς. «Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἀπὸ τότες δὲν ἐφυγε οὔτε ἓνα». Ἐπειτα ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου «Ἡ ζωῆ ἐν τάφῳ», δείχνει τὴ δύστυχη ζωῆ τοῦ χαρακώματος, ἀλλὰ καὶ τὸ φῶς πού θγαίνει κάποτε ἀπὸ τὸν τάφο, ὅπως τ' ἀκούμε τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ, ὅπου ἀπὸ τὸ σκοτάδι ξεπήδησε τὸ ἀτελεύτητο φῶς... Σήμερα ξεπήδησεν ὁ ἀνθρωπισμὸς, ἡ ἐπανάσταση τῆς ζωῆς...

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Τὸ ἔργο τοῦ Μυριεθλή εἶναι μιὰ ἀπόλυτη ἐκκατάσταση ἐπειτα ἀπὸ τὴν

ἀπαγοήτευση ἔχει μόνο γιὰ τὴν ἀξία τῶν σύγχρονων ἀλλὰ καὶ τῶν παλιῶν, τῶν περισσότερων ἐκείνων παλιῶν ποῦ φαντάζονται γιὰ ἀξίες ἀλλὰ πού ἢ σκέψη τους ἀναγκάζονται τὰ ἴδια, πότε μὲ μονότονους ρωμονισμούς καὶ πότε μὲ ἀηδέστατες ψευδοκοινωνολογίες, δὲν προχώρησαν στὸ πειραματικὸ τὸ διανοητικὸ ἐπίπεδο τῆς περὶ ἡμᾶς.

Ζάκυνθος Σεπτέμβριος

MARIETTA ΜΙΝΩΤΟΥ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Μιχ. Α. Ροδά. - «Ἡ Ὀργὴ τοῦ δάσους» τρῶπραχτο κινωμικὸ
δρᾶμα, Ἀθήνα, τ. ο. «Ἐρμού» 1929

Ὁ κ. Ροδάς ἐκτός ἀπὸ δύο μονόπραχτα δρᾶματα καὶ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ θεατρικοῦ περιοδικοῦ (ποῦ σημεῖωσε μιὰ καλὴ ἀρχή, μὰ δυστυχῶς ὅπως κάθε καλὸ τοῦ τόπου μας δὲν ὑποστηρίχθηκε) **Τέχνη καὶ Θέατρον** δὲν εἶχε συμβάλει στὸ θέατρο ἴσα μὲ τὰ 1927. Κανεὶς δὲν τὸν φαντάζονταν δραματικὸ συγγραφέα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἀνέβασε στὸ θέατρο τῆς Κας Κοτοπούλη τὴν **Ὀργὴ τοῦ Δάσους** χαίρει τῆς κριτικῆς εἰς ἄριστον τεχνίτη τῆς σκηνῆς παραπάνω στὸ ἑλληνικὸ θέατρο ποῦ βεβαιώνουν ἀνύπαρχο ἐκεῖνοι ποῦ ἐκμεταλλεύονται ἀδιάντροπα καὶ τὸ κοινὸ καὶ τοὺς θεατρίους. Μὰ τὸ φυσικὰ δὲν ἐννοῶ πὼς ἡ **Ὀργὴ τοῦ Δάσους** εἶναι ἀπεγαδάιστο δημιούργημα, ἀλλὰ πὼς πολὺ καλὰ μπορεῖ νὰ σταθῆ πλάι στὰ τόσα ξένα μεταφράσματα καὶ πὼς προκειμένου νὰ ὑποστηρίχτῃ τὸ ἑλληνικὸ θέατρο, ἄλλο ψυχροσώτηριό μέτρο ἀποτελεσματικώτερο ἀπὸ τὴν **ἀναγκαστικὴ ἀναλογικὴ καταμέτρηση** τῶν παιζόμενων ξένων ἔργων δὲν ὑπάρχει. Καθῆκον καθενὸς ποῦ ἀγαπᾷ τὸ ἑλληνικὸ θέατρο καὶ ποῦ τὸ ποιεῖ νὰ κοπανᾷ ταχτικὰ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια.

Πρὶν παινέσουμε καὶ κατακρίνουμε ἅς συζητήσουμε τὴν ὑπόθεσιν, ὁ Γιατρός Στρατῆς ποῦ ἀγαπᾷ καὶ ἀνταγιάεται ἀπὸ τὴ Λέλα κόρη τοῦ Ζάρκα, βρῆκε τὸ κυβερνητικὸ μέσο νὰ χτίσει ἕνα σανατόριο σὲν ἄριστος πλάι στὴν πολιτείαν ὅπου ὁ Ζάρκας πέρνει καὶ δίνει. Ὁ γιατρός καὶ τοῦτος ἔρχονταν σὲ τρομερὴ διάστασιν. Ὁ Ζάρκας κἀμνει τὰ δύνατα δυνατὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ ἔργο τοῦ γιατροῦ ὡς ποῦ ὁ τελευταῖος γιὰ νὰ σώσῃ τὸ ἔργο του.... καίει τὴν πολιτείαν!

Ἀπὸ πρώτη ἀποψη τὸ ἔργο φαίνεται νὰ μοιάζῃ στὴν ὑπόθεσιν μὲ τὴν **Ἐχθρὸ τοῦ Λαοῦ** τοῦ Ἴμπσεν καὶ πάντως δὲν εἶναι ἀπίθανο νὰ ἔχῃ ἄθελα ἐπηρεαστῆ ὁ συγγραφέας ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀριστοῦργημα. Ἐχὼ τὴν ἐντύπωσιν πὼς ὁ κ. Ροδάς ἄλλοῦ ἀπόβλεπε καὶ ἄλλοῦ πέτυχε, μᾶλλον λίγισιν, πὼς δώσαντας στὸ ἔργο του μιὰ γενικὴ καὶ μιὰ τομικὴ σημασίαν, κληρονομήσας τὴν πρώτην ἐπίσιν τῆς δευτέρας. Καταλα-

βαίνει κανεὶς πὼς ὁ συγγραφέας θέλησε νὰ στήσῃ ἀντιμέτωπος τὴν ρουτίαν μὲ τὴν ἐπανάστασιν, τὴν παρόδοσιν μὲ τὴν νεωτέρισιν, τὸ μερικὸ μὲ τὸ γενικὸ συμφέρον. Μὰ καὶ σύγχρονα, καὶ πολὺ δίκαια, ἔδρασε τὴν εὐκαιρίαν νὰ στηλιτεύσῃ τὸ παραχτικὸ ἀλλήλ-φάγομα τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ τῆ σαπίλα τῆς ἐπαρχιακῆς μικροπολιτικῆς. Μὲ τὸ ἀπροσδόκητο τέλος τοῦ ἔργου, παρὰ τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ γιατροῦ, ἀδυνατίει πλὴν τὴν ἀρχικὴν σύλληψιν. Μὲ τὸ δούλεμα πάλι διαφόρων σκηνῶν καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων μερικῶν δευτερευόντων προσώπων, ἔδωκε μιὰ ἀριστοτεχνικὴν ρεαλιστικὴν εἰκόνα τῆς κοινοπολιτικῆς ποῦ λέγεται ἐπιτομικὴ ἑλλάς καὶ ποῦ μᾶς ἐξηγεῖ ἀπὸ τὰ μικρὰ ἐπὶ μεγάλα, γιὰ τὴν τὴν προκόψαμε τόσο θαυμάσιον ἐπὶ διεθνεῖς διπλωματίας. Τὸ ἐνικὸ νόημα τῆς **Ὀργῆς τοῦ Δάσους** εἶναι μιὰ κοινοτοπία στὸ σημερινὸν δραματολόγιον. Τὸ θέμα, καθὼς πολὺ γενικὸν, εἶναι καὶ γρηγορώτερα ἐξαντλημένο, ἀρχαῖα φυσικὰ ποῦ δὲν ἐμποδίζει ἐπὶ τῆς ἴδιος βάσεως νὰ γραφῆ, ἐπίσης ἀριστοτεχνικὸν ἄλλο νέο ἔργο. Ἀλλὰ ἡ ἐπιτυχία τοῦ κ. Ροδά δὲν εἶναι αὐτοῦ, εἶναι ἐπὶ τὴν περιγραφὴν τῆς πολιτικῆς βρωμίας. Ὁ κ. Ροδάς, ὑποθέτω, ἀφοῦ ἔγραψε καὶ ἔνα εἶδος ὁδηγοῦ τῆς Ἑλλάδος, θὰ τὴν ἐξέσῃ ὅλα τῆς τὰ κατατοπία, θὰ εἶδε τύπους καὶ θὰ τοὺς μελέτησῃ. Μορφῆς ὅπως ὁ Ζάρκας, ὁ Ἀγγελινὸς ὁ Πέλεκας, πολιτικὸς τῆς κοινοπολιτικῆς, εἶναι χαρακτηριστικὰ, δυστυχῶς, νεοελληνικῆς καὶ φτάνουν νὰ δικαιολογήσῃ τὰ χόλια μας. **Ἡ Ὀργὴ τοῦ Δάσους** ἂν ὡς δρᾶμα ἰδεῶν οὔτε νεωτερίζει, οὔτε σημεῖων εἶναι ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία, ὡς ἔργο χαρακτήρων, χαρακτήρων - τύπων, εἶναι κατὰ παραπάνω ἀπὸ ἀξιοπρόσεχτο εἶναι ἕνα εὐεργέτημα γιὰ τὴν ἀνοίγει τὰ μάτια τῶν τυφλῶν. Σιγνὲς σὺν τὴν ἑννατῇ τῆς Α' πράξεως, τὴν τρίτῃ τῆς δευτέρας, καὶ ἰδίως τὴν δέκατῃ τῆς δευτέρας τιμοῦν τὸ ἑλληνικὸν θέατρο. Γενικὰ ὅμως μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν παραλείψῃ νὰ σημεῖωσῃ καὶ τὸ δέσιμον τῶν σκηνῶν καὶ τὸ δέσιμον τοῦ διαλόγου, ποῦ συγκρινόμενα μ' ἄλλα ἔργα τῶν καλλιτεχνῶν μας δραματικῶν συγγραφέων, προσδίδουν μιὰ βαθειὰ γνώσιν τεχνικῆς τοῦ θεάτρον ποῦ δὲν εἶναι τόσο κοινὴ ἐπὶ ἑλληνικὰ θεατρογραφήματα. Ὁ κ. Ροδάς ἔχει νὰ στρώσῃ ἕνα διάλογον, νὰ συνδέσῃ τις σκηνὰς μιᾶς πράξεως, καὶ νὰ βρῆ ἄλληλουχίαν ἀνόμεσιν ἐπὶ πράξεως. Κατέχει μᾶλλον λόγια τῆς θεατρικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Βέβαια ἡ σκηνὴ τῆς Χριστινῆς (περ. Β' σκ. στ.) εἶναι κομματάκι ἀποτόμα ἀπαρασκεύαστη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς δευτερεῖον ὁ χαρακτήρας τῆς Λέλας δείχνει ἐπίσης ὄχρως. Φαίνεται πὼς τὰ γυναικεία πρόσωπα δὲν τὰ διαχειρίζεται ὁ συγγραφέας μὲ ἱκανοποιητικὴν εὐχέρεια, Ἀντὲς ἢ ἀδυναμίαι χάνονται στὸ ζετύλιγμα τοῦ ἔργου, ποῦ, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχῃ τίποτε τὸ νεωτεριστικὸν ἐπὶ τὴν τεχνικὴν, στέκει θανάσιμα ἀπάνω σὲ παλιὰ μὰ δοκιμασμένα καλοῦσια,

Δυστυχῶς τὸ τέλος ὀχεται νὰ χαλάσῃ τὴν καλὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἀρχαίας καλῆς γλασμένης δοξῆς ὅπου δὲ λείπουν δυνατότατες σκηνῆς. Μὲ τὴν ἐπιτομικὴν ἑλλάδα ποῦ ἐξηγεῖ τὸν συγγραφέα τὴν ἐλευθερίαν νὰ χεῖροῦσθῃ τὸ ἔργο του ὅπως θέλει, οὔτε ποῦ θὰ τοῦ πῶ πὼς γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἄλλο λόγο, τοῦτο εἶναι ἀπίθανο καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἄλλοιῶς

καὶ τὰ ρέστα, "Οἷον ὅμως ὁ συγγραφέας ἔρχεται ὁ ἴδιος στὴν πειρὸν κατάφωρη ἀντίφαση μὲ τὸν ἑαυτὸ του, δίχως νὰ μπορῇ νὰ ἐξυρθεθῇ ὁ παρσμικρότερος λόγος μᾶς: τέτοιας παλινφθίας, τότε ἀλλάζει τὸ ζήτημα. Εἶπαμε πῶς ὁ γιατρὸς καίει τὴν πολιτεία, γίνεται ἐμπρηστής. Γιατί; γιὰ ποιά δραματική ἢ αἰσθητική ἀνάγκη; Μυστήριο. Αὐτὸς ὁ ἀγωνιστής, ποῦ δὲ διστάζει νὰ παλέψῃ καὶ νὰ τὰ βάλῃ μὲ ὀλόκληρη πολιτεία ποῦ στὴν τύφλωσή της, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὴν πρόοδο, ξεχνᾷ τις πολιτικές της ἐριδίες, καταδέχεται νὰ κάψῃ σπῆττα, νὰ σκοτώσῃ ἀνθρώπους, νὰ σκορπίσῃ τὴν καταστροφή! Δὲν δικαιολογεῖται πειρὰ ἔτσι καὶ ὁ τίτλος: ἀντικρύζουμε τὴν ὀργὴν ὄχι τοῦ δάσους ἀλλὰ τοῦ γιαιτροῦ. Βέβαια ἡ πολιτεία ἔστ.σε τὸν αἰσχροτέρο πόλιμο γιὰ νὰ μὴ λειτουργήσῃ τὸ σανατόριο. Μὰ ὁ γιατρὸς ποῦ ἔδειξε πῶς εἶχε τόσα μέσα στὴν κυβέρονση καὶ νίκησε τις τοπικὲς ἀντιδράσεις χτίζοντας τὸ σανατόριο, βρέθηκε τόσο ἀνίκανος νὰ μὴ βροίση γάλα καὶ αὐγά; καὶ γιὰ νὰ σώσῃ λίγους ἀρρωστούς, σκοτώνει ποίος ξέρει πόσους ἀθώους γιὰ τὴν προβληματικὴ τιμωρία κομμιά δεκαριά ἐνόχων! Τὸ κᾶνημο τῆς πολιτείας εἶναι σὺμβολο μήπως, ὑπόδειξη; μὰ τότε θαρρὸ πῶς τέτοιο μέτρο ἀν' ἐφαρμόζονταν στὴν ἐλλάδα, σπῆτι δὲ θάμνε ἀνάνιο. Νὰ καίγονταν ἡ πολιτεία, ἀν' καλὰ καὶ σῶνει ὁ συγγραφέας τὸ ἤθελε, ἀλλὰ ἀπὸ κάθε ἄλλον παρὰ ἀπ' αὐτόν ποῦ στὴν ὀργὴ μᾶς παρουσιάζει σὰν ἕνα σωτήρα. "Ο ἴδιος ἔτοι κατὰστρεψε τὸ νόημα τοῦ ἔργου του, καὶ ὑποβιβάζει τὸν ἡρώα του. "Ενας τρελλαμένος ἀπὸ τὴν ἀπελπισία ἀρρωστος, δραπετεύοντας, μπορούσε νὰ κάψῃ τὴν πόλη νὰ βάλῃ φωτιά στὸ δάσος καὶ νὰ τὰ κάμῃ ὅλα στάχτη: θὰ καταλαβαίνονταν. "Ας μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ συμβουλευσω, νὰ ὑποβάλλω μιὰ τέτοια διόρθωση αὐτοῦ τοῦ τέλους. Θάχουμε τότε ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα νεοελληνικά δράματα. Αὐτὸ ποῦ προτείνουμε τοῦ κ. Ροδά τὸ ἔκνημαν καὶ οἱ μεγαλύτεροι ξένοι συγγραφεῖς δίχως νὰ ξεπέσουν, μὲ δέκα λόγια μπορεῖ νὰ διορθωθῇ αὐτὸ τὸ ξεκάρφωτο τέλος. "Αμα τὰ κάψουμε ὅλα, δὲ μένει τίποτε νὰ διορθώσουμε καὶ μὲ τὰ καυοφερύλεια σπῆτι δὲ χτίζεται. "Η καταστροφή εἶναι μιὰ δύναμη ἀλλὰ ἡ διόρθωση τοῦ κακοῦ εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερη δύναμη.

Ἐπιμείναμε κάπως στὴν ἀνισορροπία της λύσης γιὰ τὸ ἔργο εἶναι ὠραῖο καὶ ἀξίζει νὰ κρατηθῇ στὸ δραματολόγιο, τέτοια εἶναι ἡ ἀντίληψή μας. "Αν πρόκειται τώρα νὰ ξεψαγγίσουμε τὸ κείμενο θὰ βροίσαμε νὰ καταλογίσουμε καὶ ἄλλα φιλοελαττώματα ποῦ γιὰ μιὰ στιγμή χαλοῦν τὴν ὠραία ἐντύπωση τοῦ διαλόγου, στρωτοῦ τόσο ὠραία. "Εξαφνα σένα ρεαλιστικὸ κείμενο καὶ ἄστοχες ρητορείες, ἀναπάντεγες καὶ κατὰ ψεύτικες ποιητικὲς εἰκόνες. (Φιλολογία τοῦ Γιατροῦ στὴ σελίδα 17, - «συγταράζεται τὴν ἀγρία θάλασσα τοῦ μίσους μου» σελ. 63, «ρίξε μὲ τέχνη της φιομακερὲς πατιέξ σου στὴν καρδιά μου» σελ. 64) καὶ ἀπιθανότητες (κυτάξτε πῶς παυγνιδίζουν καὶ χορευοῦν τὰ φύλλα τῶν δένδρων τοῦ δάσους «ἐκεῖ ἐπάνω», Μεγάλῃ ὀξυδέοκεια! - Τὸ μοναδικὸ σχέδιο ποῦ σῶθηκε ἀπὸ τὰ Λέλα στὸ τέλος τῆς

αὶ πράξης) καὶ λέξεις σὰν τὸ «μποῦ κοττάξ» σελ. 55 (Μὴ ξεχνοῦμε πῶς πρέπει νὰ γράφουμε ἐλληνικά. Τὸ ἀποκλεισμός ἄσκημα στέκει; μῆλι-στα Βουκοττάγε δένειναὶ ἐκείνος ποῦ χρειάζεται στὸ νόημα σ' αὐτὸ τὸ ἐδάριο) καὶ τέλος ἀπροσεξίες κινδυνεύουν νὰ νομιστοῦν ἀγραμματοσύνες ὅπως π. χ. στὴ σελ. 82 τὸ νεφάδες ἀντὶ νεφάδες ποῦ μπορεῖ ν' εἶναι καὶ τυπογραφικὸ λάθος, ὄχι ὅμως καὶ τὸ περιφραστικὸ κατὰ λεπτός» ἀντὶ «καταλεπτός» ποῦ ξαναπαρουσιάζεται στὴ σελίδα 38. "Αὐτὰ εἶναι ψίχουλα τὰ σημαδεῖω ὅμως γιὰ τὸ μπορεῖ νὰ ξεφυγαν καὶ τοῦ συγγραφέα, καὶ καμμιά φορὰ ἕνα ξένο μάτι βλέπει καλλίτερα τέτοια ἐπινοώδη. Τὸ οὐσιώδες εἶναι πῶς ὁ κ. Ροδάς ἔγραψε ἕνα ὠραῖο θεατρικὸ ἔργο ποῦ ἂν συγκατατεῖ ἡ λιγάκι νάλλαξη στὸ τέλος, θα τὸ κόμη ἕνα πρώτη: τάξως δράμα στὸ σύγχρονο νεοελληνικὸ θέατρο.

Μ. ΒΑΛΣΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΑ

(Γιὰ νὰ κρίνονται πρέπει νὰ λαβῶμε δυὸ ἀντίτυπα).

- Γ. Θεοδώρου Μόδη · «Στὰ μπουντρούμια», τολεμικὸ διήγημα, ἐκδότης Α. Ράλλης, Ἀθήνα 1920, δραχ. 20.
- Γ. Σ. Δούρα · «Ὀχτὼ τραγῳδία στὸν Ἰεχωβά», Ἀθήνα 1930.
- Ρ. Σ. Μπούρη · «Τὰ τραγῳδία στὴν ἀγάπη», ποιητικὴ συλλογή, Ἀθήνα 1910, δραχ. 20. [Δεχόμεστε παραγγελίες καὶ στὰ γραφεῖα μας].
- Μερόπης Π. Τσιώμου · «Ἡμερολόγιον Θεσσαλονίκης 1930».
- Εὐφημίας Γ. Σωσίβη · «Τραγῳδία ἀπὸ τὰ ξένα», ἐκδότης Ράλλης, Ἀθήνα 1910, δραχ. 25.
- Π. Ν. Καραβία · «Ἡ νύχτα μὲ πολύχρωμα φῶτα», διηγήματα, ἐκδότης Α. Ράλλης, Ἀθήνα 1930, δραχ. 25.
- Γιαννῆ Σκαρίμπα · «Κα' υ' μοί στὸ Γριπονῆσι», διηγήματα [πῆραν τὸ Δ' βραβεῖο στὸ διαγωνισμὸ τῶν «Ἑλλ. Γραμμάτων»], Ἀθήνα, 1910.
- Μιχ. Γ. Πετρίδη · «Τραγῳδία τῆς γυναίκας» ποιητικὴ συλλογή, Πειραιεύς, 1930.
- Παν. Δ. Καλογεροπούλου · «Λόγος πνευματικὸς ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἐπετείου τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου», Ἀθήνα, 1910.
- Ἀνδρέου Α. Παπαγιαννοπούλου · «Ἀττικαὶ Ἐπιγραφαὶ» 7 Ἔργα Ἐκφαντίδου, Κρατίου, Τιμοθέου καὶ ἡ Σοφοκλέους Τηλέφεια. 8 ψήφισμα τειχισμοῦ καὶ φρουρήσεως τῆς ἐλευσίνας. Ἀθήνα 1929 σελ. 20 (Μετατύποις ἐκ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Περιουσιακοῦ «Πολέμων» Τομ. Α'. Τεύχ. 3ου).
- Διον. Δημ. Παπαγιαννοπούλου · «Λόγος περὶ Ἰποκρίσεως», Ζάκυνθος, τυπογρ. Κοτσόγιωργα, 1930.
- Ἀγγέλλονται «ἀσματικαὶ ἀκολουθίαι τοῦ ἐν Ἀγ. Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου» ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης καὶ Προστάτου Ζακύνθου, ἀνατύποις μετὰ προσθηκῶν—Συνδραμὰ στέλλονται στὸν διευθυντὴν Διον. Πικριγκινιόπουλον, Θεολόγον, Ζάκυνθον.
- Γ. Κωνσταντίνου · «Δικαστορὰ», διήγημα, ἐκδότης Ζηκίχης, Ἀθήνα 1930, δραχ. 20.
- Στεφάνου Σίδερη · «Λυρικοὶ ρυθμοί, ποιήματα, Σάμος, δραχ. 30
- Μ. Βιδάνη «Μερικοὶ μετανάστες» διηγήματα, Ἀθήνα 1930, δραχ. 50

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΙ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Στίς «Μούσες» «Ἡ πεμφετολογία ἐν Ἑπτανήσῃ»
- Στὴν «Ἔγερσι» (Κερκύρας). Διαβάζομε γιὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ σοφοῦ θεολόγου Μητροπολίτη τῆς Ἀθηναγοῦρα γιὰ τὴν Ἀμερική καὶ τὸν ἀποχαιρετιστήριον λόγου του. Καὶ βιογραφίαν του.
- Στὴν «Κερκυραϊκὴ Ἠχώ» ἐξακολουθοῦν τὰ ὄρατα πεζογραφήματα τῆς Κκς Δαντρινοῦ. Στίς 4 Σεπτ. «Ἱστορικά σελίδες. Τὸ «Μὲν Ρεπὼ» τοῦ Ἠδύγιου Πολίτη.
- Στοὺς «Παξοὺς» «Ἰωάννης Ἐπίσκοπος Ἀρμόλων.
- Στὸν «Ταχυδρόμο» (Μιτυληνῆς) ἐξακολουθοῦν οἱ ἀνκημοσιύσεις τῶν κριτικῶν γιὰ τὴν «Ζωὴ ἐν Τάφῳ». Σὲ κάθ' ἓνα φύλλο κι' ἀπὸ ἓνα ἐκλεχτὸ ποίημα, πρὸ παντὸς τῶν μεγάλων Ἑπτανησίων.
- Στὴν «Ἀναγέννησι» Ζηκύνθου διαβάζομε σημεῖωμα γιὰ τὸν Ἰπουργὸ τῆς Παιδείας γιὰ τὴν μετὰθεσιν τοῦ ἐδῶ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημ. Σχολείων, ποῦ ἔχει ἐπιέλθει καὶ ἐχτιμάται πολὺ στὴν κοινωνία μας.
- Στὴν «Κύθηραϊκὴ» ποῦ μπῆκε στὸν 5ο χρόνο τῆς ἐκδόσεως τῆς διαβάζομε περιγραφὴ τῆς ἐορτῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδας στὰ Κύθηρα.
- Στὴν «Ἑλληνίδα» (Ἰούλιος) «Τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν γυναικῶν», ἐνδιαφέρον ἄρθρον τῆς κ. Ἀθ. Γαϊτάνου - Γιαννίου γιὰ τὸν «Γυναικεῖο πολωνικὸ πολιτισμὸ», «Θρίψαλα» τοῦ Καμπούρογλου, Διαβάζομε ἀκόμα πὼς ἡ δ. Μ. Ρίκα Ἀμαδιώτου καθηγήτρια, διορίστηκε μέλος στὸ ἀνώτατο Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο. Ἐπίσης πὼς ἡ Κκς Ἰωάννου Τσάτσου ἀνακηρύχθηκε Διδάκτωρ τοῦ Δικαίου μετὰ τὴν π. ἀγματεία τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῆς ἐθνικότητος ἐπὶ τῆς ἐγκυρότητος τοῦ γάμου»
- «Ν. Ἐστία» (15 Αὐγ.) ἓνα ὀραϊότατο ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Καρυωτάκη «Πρόβλεξα». Ὁ τυφλὸς ὄμηρος στὴ Σολωμικὴ ποίησιν» τοῦ Γωμαδάκι. Στίς 15 Σεπτ. «Ὁ Ἐὐνάρδος γιὰ τὴν Ἑλλάδα» τοῦ Σπ. Θεοτόκη.
- Στὴν «Πρωτοκερρία» (Σεπτ.) σημεῖωμα ἐθνοσιωδὲς γιὰ τὸ θρολούμενο Πάνθεο τῶν ἐνδόξων Ζηκυνθίων, ἡ ὁμιλία τοῦ Γιοφύλλη γιὰ τὸν Καρυωτάκη, νέα ποιήματα τοῦ Κιβάφη, ἡ Ἰταλικὴ Ἀκδημία» τῆς Μαριέττας Μινώτου κτλ.
- Συμπαθέστατο καὶ τὸ τεῦχος Σεπτεμβρίου τῶν «Κυκλάδων» τῆς Ρίτας Μπούμη.
- Ἐνδιαφέρον τὸ τεῦχος Αὐγούστου τῆς «Ἀλεξανδρινῆς Τέχνης», διήγημα τοῦ Πιερίδη, ποιήματα τῆς κ. Ρίτας Σεγκοπούλου καὶ Μπουφίδη, σόλις στὸ ποίημα τοῦ Κιβάφη «Ἡ μάχη τῆς Μαγνησίας», ἄρθρο γιὰ τὴν Πολυδούρη τοῦ Πράτσινα, διέλιονκρίσεις γιὰ τὴν «Ζωὴ ἐν Τάφῳ» κτλ.
- Πολὺ ὀμορφο τὸ ἡμερολόγιον Θεσσαλονίκης 1930, χρυσοδεμένο, καλασθητὸ, πολυτελές, 230 σελίδες. Συνεργάζεται καὶ ἡ Κκς Μαριέττα Μινώτου. «Ἀπὸ τίς ὀραιότερες Ζηκυνθινὰς παραδόσεις. Τὸ Λουλοῦδι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης».
- Στὴν Ἀναγέννησιν (Ζηκύνθου ἄρθρο τοῦ κ. Ζώντου μετὰ ὑποδείξεις γιὰ τὸν ἐορτασμὸ. Πολὺ σωστὰ λέει πὼς ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τοῦ κ. Ἀμπλοράδου εἶν' ἀπαραίτητος στὴν Ἐπιτροπὴ.
- Μὰς γράφει ὁ κ. Πίπης Μαρτίνης ἀπὸ τὴν Κέρκυρα πὼς ἐκίδει σύντομα 12σέλιδο ἐπιθεώρησιν τὴν «Ἑπτανῆσος».
- Στὴν Ἑπτανησιακὴ Ἠχώ τοῦ κ. Ζώντου ἓνα σημεῖωμα γιὰ τὸ Πάνθεο ποῦ τελειώνει. «Ἐδρῆθη ἓνας ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὅστις ἔχων συναίσθησιν τοῦ προορισμοῦ του, ἔρχεται ἀρωγὸς εἰς τὴν ἰδρυσιν ἐνὸς μνημείου προορισμένου γιὰ τιμῆσιν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ζάκυνθο ἰδιαιτέρως. Ἐὰν τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ὁ διακνούμενος κόσμος τὴν χάσῃ, δὲν θὰ εἶναι ἄξιος κατακρίσεως μόνον ἀλλὰ καὶ ἀγχόνης».

ΔΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

— Δ)δα Φρέσω Κ' πολὺ ρωμαντικὸ τὸ γράμμα σας. Στὴν Κκς Σοφία Φ. στείλαμε. Ἐλπίζομε νὰ λάβωμε ἀπὸ τίς ἄλλες τὴν ἀξίαν τῶν λευκωμάτων. Αὐτὲς τίς ἡμέρες φευγουμε γιὰ τὴν Ἀθήνα. Θὰ σὰς δοῦμε τευλάχιστο ἐκεῖ : Νὰ μὰς ζητήσετε στὸ ξενοδ. Σπλέντιτ.—Τὴ νέα Διεύθυνσι τῆς Ἀνθολογίας θὰ στείλωμε σ' ἄλλους τοὺς συνδρομητὰς.—Γιορδάνην Βαρβακιδίην ἐνταῦθα πρέπει νὰ γίνετε πρῶτα συνδρομητὴς.—Παναγόπουλον συνδρομὴ σας τοῦ 1930 ἐλήφθη Ἐσυχάσατε. Καταλαβαίνετε πὼς ἐν μπεροῦμε ν' ἀλληλεγραφούμε διαρκῶς. Δὲν ἔχομε καιρὸ.—Κ. Χριστ. «Ὁ ἐργάτης» πολὺ ἐπαναστατικὸ στὴ γλώσσα στὴ ὀρθογραφίᾳ καὶ στὸ θέμα θὰ ταίριαζε σὲ κομμουνιστικὸ περιοδικό. Ὡστόσο, ἂν δεχθῆτε νὰ συμμορφώσετε τὴν ὀρθογραφίαν μετὰ τὴν ἀναγνωρισμένην, θὰ μπεῖ. Εὐχαριστοῦμε θερμότερα γιὰ τὰ ἄλλα.—Δ)δα Παπακωσταντίνου Εὐχαριστοῦμε γιὰ ὑπόσχεσιν σύμφωνοι νὰ ἰδωθοῦμε.

Παρακαλοῦμε θερμὰ τοὺς συνδρομητὰς ποῦ καθιστεροῦν τὴ συνδρομὴν τοὺς νὰ μὰς τὴ στείλουν τὸ γρηγορώτερο.—Ὅχι μοναχὰ αὐτὸ ἀλλὰ καὶ νὰ γράφουν καὶ ἄλλους συνδρομητὰς.—Ζητοῦμε ἀκόμη συγγνώμην γιὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς ἐχτύπωσης.—Ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο ὄλοι θὰ μείνουν εὐχαριστημένοι.—Ἡ ἀνθολογία δὲ στέλνεται σὲ κανένα ἀπολύτως δωρεάν.—Δεχόμεστε συνεργασίαιμενάχα ἀπὸ συνδρομητὰς.—Προτιμῶνται τὰ Ἑπτανησιακὰ θέματα.

ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ

Ἀνακαινισθέντα καὶ πλουτισθέντα μετὰ νέα στοιχεῖα ἀναλαμβάνουσι πᾶσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν, ἐκδόσεις συγγραμμάτων, ἐφημερίδων, περιοδικῶν

Φέρομεν προσέτι

εἰς γνώσιν τῆς σεβαστῆς κεινανίας μας καὶ εἰδικώτερον εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐμπόρους βιομηχάνους ἐπιτρέπουσι ἐκκλησιῶν, διδασκάλους, τραπεζιτικὰ καὶ κυβερνητικὰ γραφεῖα ὅτι ἰδρύσαμεν εἰδικὸν

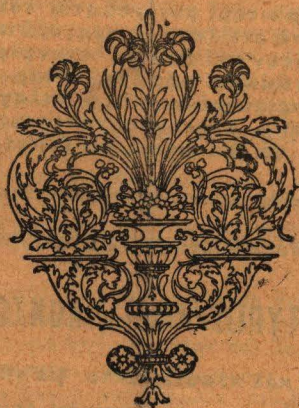
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Μετὰ ὄλων καινουργῆς εὐρωπαϊκὰ στοιχεῖα καὶ βινιέτες ὥστε νὰ ἀμιλλώμεθα εἰς ἐργασίαν μετὰ τὰ Ἀθηναϊκὰ καὶ μετὰ τιμὰς

ἸΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ἐκτὸς συναγωνισμῶ

ΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΓΡΑΦΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ